

LİSANSÜSTÜ ÖĞRENCİ SEMPOZYUMU — 2024 —

ÖZET BİLDİRİ KİTABI

18 EKİM 2024

**Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Lisansüstü Öğrenci Sempozyumu 2024**
**Erzincan Binali Yıldırım University
Graduate Student Symposium 2024**

ÖZETLER KİTABI

BOOK OF ABSTRACTS

18 EKİM, 2024 | Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi – Erzincan

OCTOBER 18, 2024 | Erzincan Binali Yıldırım University - Erzincan

Basım Tarihi: Ekim / 2024

<https://sempozyum2024.ebyu.edu.tr/>

SEMPOZYUM ONURSAL BAŐKANI

Prof. Dr. Akın LEVENT, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Rektörü

SEMPOZYUM ONUR KURULU

Prof. Dr. Akın LEVENT, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. A. Ercan EKİNCİ, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Rektör Yardımcısı

Prof. Dr. Adem BAŐIBÜYÜK, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Rektör Yardımcısı

Prof. Dr. Çağrı ÇIRAK, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Rektör Yardımcısı

DÜZENLEME KURULU

Prof. Dr. Akın LEVENT, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. A. Ercan EKİNCİ, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Rektör Yardımcısı

Prof. Dr. Adem BAŐIBÜYÜK, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Rektör Yardımcısı

Prof. Dr. Çağrı ÇIRAK, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Rektör Yardımcısı

Prof. Dr. Necdet TOZLU, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

Prof. Dr. Şevket ÖZDEN, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Deprem Teknolojileri Enstitüsü Müdürü

Doç. Dr. Filiz YANGILAR, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Sağlık Bilimleri Inst. Müdürü

Doç. Dr. Kemal Volkan ÖZDOKUR, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Fen Bilimleri Inst. Müdür V.

Doç. Dr. Yusuf BABÜR, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Sosyal Bilimler Inst. Mdr. Yard

Dr. Öğr. Üyesi Çağdaş ERBAŐ, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Fen Bilimleri Inst. Mdr. Yard.

Dr. Öğr. Üyesi Fahriye AKAR, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Deprem Teknolojileri Inst. Mdr. Yar

Dr. Öğr. Üyesi Ömer DEMİRCİ, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Sosyal Bilimler Inst. Mdr. Yard

Dr. Öğr. Üyesi Safiye YANMIŞ, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Sağlık Bilimleri Inst. Mdr. Yard

Dr. Öğr. Üyesi Yıldız AYDIN, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Fen Bilimleri Inst. Mdr. Yard.

DANIŐMA KURULU

Prof. Dr. Akın LEVENT, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. A. Ercan EKİNCİ, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Rektör Yardımcısı

Prof. Dr. Adem BAŐIBÜYÜK, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Rektör Yardımcısı

Prof. Dr. Çağrı ÇIRAK, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Rektör Yardımcısı

BİLİM KURULU

Fen Bilimleri Alanı

Prof. Dr. Sema ALTUN YALÇIN
Prof. Dr. Sezai KIZILTUĞ
Doç. Dr. Ahmet ALTAY
Doç. Dr. Erol CAN
Doç. Dr. Esra BARUT TUĞTEKİN
Doç. Dr. Mehmet KUZUCU
Doç. Dr. Mert KARAOĞLAN
Doç. Dr. Meryem ÖZTURAN SAĞIRLI
Doç. Dr. Volkan KAYA
Dr. Öğr. Üyesi Adem IŞIK
Dr. Öğr. Üyesi Cemal Hakan DİKMEN
Dr. Öğr. Üyesi Emre YAVUZ
Dr. Öğr. Üyesi Murat Tolga KAYALAR

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
İnönü Üniversitesi
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Afyon Kocatepe Üniversitesi
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi

Sağlık Bilimleri Alanı

Prof. Dr. Abdulmecit KANTARCI
Prof. Dr. Ebru BARDAŞ ÖZKAN
Prof. Dr. Halis SÜLEYMAN
Prof. Dr. Köksal PABUÇCU
Prof. Dr. Mergül ÇOLAK
Prof. Dr. Nadiye ÖZER
Prof. Dr. Öztekin ALGÜL
Prof. Dr. Papatya KARAKURT
Prof. Dr. Samih DİYARBAKIR
Prof. Dr. Selahattin ÇELEBİ
Prof. Dr. Taha Abdülkadir ÇOBAN
Prof. Dr. Yakup KOÇ
Doç. Dr. Bahadır SÜLEYMAN
Doç. Dr. Burçin TÜRKMENÖĞLU
Doç. Dr. Cebrail GÜRSUL
Doç. Dr. Cüneyt TÜRKEŞ
Doç. Dr. Duygu Sevinç YILMAZ
Doç. Dr. Esra DİLEK
Doç. Dr. Fatih KAYA
Doç. Dr. Gülsün AYRAN
Doç. Dr. Hasan KILIÇGÜN
Doç. Dr. Meryem FIRAT

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi

Doç. Dr. Mukadder SUNAR	Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Doç. Dr. Serap SUNAR	Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Doç. Dr. Sevil KARAHAN YILMAZ	Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Doç. Dr. Sevinç KÖSE	Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Doç. Dr. Sonnur KÜÇÜK KILIÇ	Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Doç. Dr. Yasemin ÇAKMAK YILDIZHAN	Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Bülent DABANLIOĞLU	Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Cemalettin BUDAK	Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Demet GÜNEŞ	Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Eyüp Can POLAT	Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Gülşen ÖZLİ	Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Kadir ÇEBİ	Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Nazife YILMAZ	Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Necla KASIMOĞLU	Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Sebahat ATALIKOĞLU	Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Serap SÖKMEN	Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Sümeyra TUNA YILDIRIM	Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Tuğba ERKMEN DOĞRU	Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Vildan AKBULUT	Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi

Sosyal Bilimler Alanı

Prof. Dr. Ali KAFKASYALI	Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Prof. Dr. Halil BALTACI	Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Prof. Dr. Hüseyin Hüsnü BAHAR	Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Prof. Dr. M. Abdullah ARSLAN	Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Prof. Dr. Orhan TAŞKESEN	Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Prof. Dr. Özkan DAŞDEMİR	Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Prof. Dr. Sinan YALÇIN	Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Prof. Dr. Selahattin YAVUZ	Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Doç. Dr. Ahmet NAR	Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Doç. Dr. Ersin KORKMAZ	Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Doç. Dr. Fatih ORHAN	Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Doç. Dr. İbrahim AKSU	Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Doç. Dr. Mehmet GÜNER	Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Doç. Dr. Müge MANGA	Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Doç. Dr. Namık Kemal HASPOLAT	Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Doç. Dr. Salim Sercan SARI	Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Doç. Dr. Yusuf BABÜR	Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Fatih ÇİÇEK	Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin BULUT
Dr. Öğr. Üyesi İbrahim AKSAKAL
Dr. Öğr. Üyesi M. Akif ETGÜ
Dr. Öğr. Üyesi Muhammet POLAT
Dr. Öğr. Üyesi Rabia AKSU
Dr. Öğr. Üyesi Sena COŞĞUN KANDAL

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi

İçindekiler

8. Sınıf Öğrencilerinin Beceri Temelli Soruları Çözme Başarılarının İncelenmesi	1
Ortaokul Öğrencilerinin Suya Yönelik Tutumlarının İncelenmesi	2
Elektrik Devre Elemanları Ünitesinin Modele Dayalı Öğretiminin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi.....	3
Fen Bilgisi Öğretmenlerinin Lisansüstü Eğitim Sürecine Yönelik Görüşlerinin Belirlenmesi.....	4
Atık Malzemeler ile Yapılan Mühendislik Temelli Etkinliklerin Öğretmen Adaylarının Çevre Bilinci ve Geri Dönüşüm Algılarına Etkisi	5
Terapötik Peptit Tilapia Piscidin 4'ün (TP4) Pichia Pastoris Ekspresyon Sisteminde Rekombinant Üretimi ve HT-29 Kolorektal Kanser Hücreleri Üzerine Etkisinin Araştırılması.....	6
Dopaminerjik SH-SY5Y Hücrelerinde J2 Molekülünün Oksidatif Hasar ve Apoptotik Mekanizmalar Üzerindeki Etkilerinin Değerlendirilmesi	7
Yalın Üretim Teknikleri ile Üretim Süreçlerinin Analizi ve İyileştirilmesi: İçecek Sektöründe Bir Uygulama	8
Apiterapiye Yönelik Arı Ürünlerinin Üretilmesinde Dikkat Edilecek Hususlar.....	9
Böceklerden Elde Edilen Antimikrobiyal Peptitler ve Biyolojik Aktiviteleri.....	10
Geçmişten Günümüze Mikrobiyal Kökenli İlaçların Keşfi	11
Farmasötik Entomolojinin Eczacılıktaki Yeri ve Önemi	12
The Reality of Caregiving in Palliative Care	13
Tip 2 Diyabeti Olan Yaşlı Bireylerde Parmak Delme ve İnsülin Enjeksiyonu Yapma Korkusunun Diyabet Yükü Üzerine Etkisinin Belirlenmesi	14
Erzincan Üzümlü İlçesinden İzole Edilen Pithophora Mooreana, Bulbochaeta Pygmaea'nın Antioksidan ve Flavonoid Özelliklerinin İncelenmesi	15
Akredite Olan Bir Hemşirelik Fakültesinde Öğrenci Olmak	16
Karasu (Erzincan) Nehrinden İzole Edilen Bazı Tatlısu Alglerinin Antifungal Özellikleri.....	17
Nutrisyonel Depremzede Gıdaların Önemi ve Üretilmesi	18
Popüler Diyetlere Genel Bakış	19
Böceklerin ya da Böcek Türevli Ürünlerin İlaç Olarak Kullanılması ve Antimikrobiyal Özellikleri.....	20
Dijitalleşen Dünyada Hemşireler.....	21
Spor Lisesi Öğrencilerinde Spor Tükenmişliği: Bilişsel Esneklik, Sporda Görev ve Ego Yönelimi ve Spor Kaygısının Rolü.....	22
Eğitimde İş Birliği ve Paylaşım: Hemşirelikte Akran Eğitiminin Önemi ve Faydaları	23
Fungusların Endüstriyel Potansiyeli	24
Böceklerle İlişkili Mikroorganizmalardan Elde Edilen Doğal Ürünler ve Kullanım Alanları	25
Erzincan Ekşisu Mesire Alanındaki Sucul Habitatlardan İzole Edilen Bazı Alglerin Antioksidan Özelliklerinin Belirlenmesi.....	26
Vegan Sporcular ve Beslenme	27
Şah İsmail'in Türkçe Şiirlerinde Yer ve Millet Adlarının Kullanımı	28

Dönüşümcü Liderlik ve Örgütsel Özdeşleşme Arasındaki İlişkinin İncelenmesine Yönelik Bir Çalışma	29
Yapay Zekanın İç Denetim Süreçlerine ve İç Denetçilerin Karar Almalarına Etkilerinin Değerlendirilmesi	30
Sağlık Yönetimi Mesleğinde ve Eğitiminde Karşılaşılan Sorunlar Üzerine Bir Araştırma	31
Kadınlık ve Erkekliğe Özgü Yaygın Kabullerin, Kişilerin Gündelik Pratiklerine Olan Etkisi: Kamusal Alanda Kadınlar	32
Soyut Ekspresyonizm Akımının Etkileriyle ve Soyut Çalışmalarıyla Gerhard Richter	33
Mülteci Çocukların Eğitim Sürecinde Öğretmenlerin Destekleyici Yaklaşımları: Göç Konulu Çocuk Kitaplarından Örnekler	34
Liseli Ergenlerde Akran Zorbalığı Bağlanma Stilleri ve Zorbalık Davranışı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi	35

8. Sınıf Öğrencilerinin Beceri Temelli Soruları Çözme Başarılarının İncelenmesi

Serdar VURAL^a, Fatih BAŞ^b

Özet

Beceri temelli problem, öğrencilerin üst bilişsel beceriler kullanarak sonuca ulaşmasını gerektiren, resim, şekil, tablo gibi görsel yönden zenginleştirilmiş, bir anlam bütünlüğü çerçevesinde hikayeleştirilerek çözüm yapılması için öğrenciye sunulan bir soru tarzıdır. Beceri temelli problemler PISA (Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı), TIMSS (Uluslararası Matematik ve Fen Eğilimleri Araştırması), PIRLS (Uluslararası Okuma Becerilerinde Gelişim Projesi) gibi uluslararası araştırmalardan sonra ülkemizdeki sınav sistemlerine entegre edilmeye başlanmıştır. Ülkemizde 2018 yılında ilköğretimden ortaöğretime geçişte uygulanan sınav sisteminin değişmesiyle birlikte beceri temelli sorular sınavlarda, ders kitaplarında yerini almaya başladı. Literatürde beceri temelli sorularla ilgili çalışma sayısının az olmasından dolayı bu çalışmanın literatüre katkısı olacağı düşünülmektedir. Çalışmanın amacı 8. Sınıf öğrencilerinin beceri temelli problemleri çözme başarıları ile cinsiyet, günlük ortalama çözülen matematik problemi sayısı ve günlük ortalama matematik çalışma süreleri arasında anlamlı bir fark olup olmadığını incelemektir. Çalışma, 2023-2024 eğitim öğretim yılı 1. döneminde Zonguldak ili Alaplı ilçesinde rastgele seçilmiş 5 ortaokulda öğrenim gören 243 tane 8. sınıf öğrencisiyle yapılmıştır. Veriler, MEB (Milli Eğitim Bakanlığı) tarafından yayınlanan beceri temelli matematik soruları arasından uzman görüşleri alınarak seçilmiş “matematik dersi beceri temelli soruları çözme başarı testi” ve demografik bilgi formu ile elde edilmiştir. Başarı testi, öğrencilerin MEB müfredatı dahilinde derslerde işledikleri çarpanlar ve katlar, üslü sayılar, kareköklü sayılar, veri analizi ve olasılık konularının her birinden birer soru olacak şekilde toplam 5 sorudan oluşturulmuştur. Verilerin analizinde t testi ve ANOVA yöntemleri kullanılmıştır. Çalışma sonucunda, günlük ortalama çözülen matematik problemi sayısı ve günlük ortalama matematik çalışma süresi ile beceri temelli problemleri çözme başarıları arasında anlamlı bir fark olduğu, kız öğrenciler ile erkek öğrencilerin beceri temelli problemleri çözme başarıları arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Keywords: *Beceri temelli problem, problem çözme başarıları, uluslararası eğitim araştırmaları, 8. sınıf MEB matematik müfredatı.*

^a Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Erzincan, Türkiye serdarvural2540@gmail.com

^b Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkiye fbas@erzincan.edu.tr

Ortaokul Öğrencilerinin Suya Yönelik Tutumlarının İncelenmesi

Yaren ÇAĞLAR^a, Faruk KARDAŞ^b

Özet

Kimyada bir bileşik adını, kendini oluşturan elementlerden alırken tüm canlıların yaşam kaynağı olan su, kendini oluşturan hidrojen elementini adlandırır. İnsanlık tarihinde büyük medeniyetleri var eden su kaynakları, günümüzde birçok sorunla karşı karşıyadır. Bu sorunları gidermek su eğitimi çalışmaları ile mümkündür. Bunun sonucunda da suyun etkin kullanımı bir alışkanlık haline gelmelidir. Gelişen teknoloji ile birlikte sosyolojik yapı olarak tüketim toplumuna dönüşen dünyada insanların kıt kaynakları yönetmesi, sürdürülebilir hale getirmesi zorunlu hale gelmiştir. Araştırmanın örneklemini, Erzincan il merkezinde 2024–2025 eğitim öğretim yılı I. döneminde 6, 7 ve 8. sınıfta öğrenim gören 950 civarında öğrencinin oluşturması planlanmaktadır. Araştırmamızda nicel araştırma yöntemlerinden tarama modeli kullanılacaktır. Veri toplama aracı olarak araştırmada 32 sorudan oluşan Su Tutum Ölçeği (STÖ) kullanılacaktır. Elde edilen verilerin analizi, SPSS 22.0 paket programı kullanılarak gerçekleştirilecektir. Sınıf düzeylerinde, fen ve teknoloji dersinin su ile İlgili Kazanımları, Kız ve erkek öğrencilerin suya yönelik tutum puanlarının t-testi sonucu, Yüzme bilen ve bilmeyen öğrencilerin suya yönelik tutum puanlarının t-testi sonucu ile birlikte öğrencilerin diğer değişkenler açısından varyans analizi sonuçları tablolarla ifade edilecek. Araştırma sonucunda; suyun etkin kullanımı bir alışkanlık haline gelmelidir. “İlköğretim öğrencilerinin suya yönelik tutumları nelere bağlıdır?” Çalışmanın genel amacı ilköğretim öğrencilerinin suya yönelik tutumlarının çeşitli bağımsız değişkenler açısından incelenmesidir. Çalışmada bağımlı değişken (suya yönelik tutum) üzerinde etkisi incelenen bağımsız değişkenler ise; öğrencilerin cinsiyeti, sınıf düzeyleri, anne ve baba eğitim durumları, aile gelir durumları, yüzme bilip bilmedikleri, yaşadıkları yer, en önemli su sorununun ne olduğu, su ile ilgili bilgiyi nereden edindiği ve en çok suyu nerede harcadığına göre olarak anlamlı bir farkın olup olmadığına bakılacak.

Keywords: Ortaokul, Su, Tutum

^a Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Erzincan, Türkiye ecemdn24@gmail.com

^b Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Erzincan, Türkiye fkardas@erzincan.edu.tr

Elektrik Devre Elemanları Ünitesinin Modele Dayalı Öğretiminin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi

Duygu KURTTEPE^a, Paşa YALÇIN^b

Özet

Bu araştırmanın amacı, ortaokul 5. Sınıf Fen Bilimleri dersi “Elektrik Devre Elemanları” ünitesine yönelik modellemeye dayalı öğretimin öğrencilerin akademik başarılarına, Fen Bilimleri motivasyonuna, algılanan öz-düzenleme becerilerine etkisini incelemektir. Araştırma örneklem grubu Doğu Anadolu'nun küçük ölçekli bir iline bağlı 5000-10000 nüfuslu bir ilçe merkezinde MEB'e bağlı bir ortaokulun 5. sınıfında öğrenim görmekte olan 51 öğrencinin 28 tanesi deney grubunu 23 tanesi kontrol grubunu oluşturmaktadır. Çalışmada, karma yöntem tercih edilerek nicel araştırma yaklaşımlarından ön test-son test kontrol gruplu yarı deneysel desen kullanıldı. Sınıflardan ikisi deney grubu diğeri ise kontrol grubu olarak rastgele seçildi. Araştırmada deney grubu öğrencilerine modele dayalı fen öğretimi yapılırken, kontrol grubundaki öğrencilere de Fen Bilimleri dersi öğretim programı tarafından öngörülen öğretim yöntem ve tekniklerine göre dersler yürütüldü. Veri toplama aracı olarak kullanılan “Yaşamımızdaki Elektrik Devre Elemanları Başarı Testi” deney ve kontrol grubu öğrencilerine uygulama öncesinde ve sonrasında uygulandı. Aynı zamanda deney ve kontrol grubu öğrencilerine “Fen Bilimleri Motivasyon Ölçeği” ve “Fen Bilimleri Algılanan Öz-düzenleme Ölçeği” ön test-son test şeklinde uygulandı. Ayrıca deney grubu öğrencilerinden 6 öğrenciye deneysel işlemden sonra modele dayalı fen öğretimi hakkında uzman görüşleri de dikkate alınarak hazırlanmış olan yarı yapılandırılmış görüşme soruları uygulandı. Araştırmanın hipotezlerini test etmek için istatistiksel olarak bağımsız gruplar t-testi kullanıldı. 5. sınıf elektrik devre elemanları ünitesinde kullanılacak simülasyonlar, resimler- diyagramlar, video, zihinsel modeller, analogik modeller, sembolik modeller, öğrencilerin kendi deneyimleriyle oluşturacağı modeller (elektrik devreleri), vb. gibi etkinliklerin modellemeye dayalı öğretimi daha çok desteklemesi sebebiyle araştırma konusu seçildi. Araştırmada deney ve kontrol grubu öğrencileri arasında akademik başarı yönünden, motivasyon yönünden, öz düzenleme becerileri yönünden ön testlerde istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmazken son testlerde deney grubu lehine istatistiksel olarak anlamlı fark tespit edildi. Ayrıca uygulama hakkında deney grubu öğrencilerinin olumlu yönde görüşleri olduğu tespit edildi.

Keywords: Akademik başarı, elektrik devre elemanları, fen öğrenmeye yönelik motivasyon, modele dayalı fen öğretimi, öz-düzenleme becerileri

^a Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Erzincan, Türkiye duygu24.20@hotmail.com

^b Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Erzincan, Türkiye pasayalcin@hotmail.com

Fen Bilgisi Öğretmenlerinin Lisansüstü Eğitim Sürecine Yönelik Görüşlerinin Belirlenmesi

Edanur KARAKAŞ^a, Demet YİĞİT^b

Özet

Eğitim, genel olarak bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla kasıtlı olarak istendik yönde değişiklik meydana getirme süreci olarak ifade edilebilir. Günümüzde eğitim ile biliminde birlikte harmanlanması önemlidir. Bu birliktelik içinde lisansüstü eğitim gereklidir. Bu sayede toplumsal gelişmişlik düzeyimizi arttırabiliriz. Gelişmişlik düzeyimizin artırılabilmesi içinde nitelikli bireylerin yetiştirilmesi büyük önem arz etmektedir. Bu bireylerin yetiştirilmesi içinde mesleki ve insani anlamda kendini sürekli yenileyen ve geliştiren nitelikli öğretmenler olmalıdır. Yapılan araştırmanın amacı da bu doğrultuda, fen bilimleri öğretmenlerinin lisansüstü eğitim sürecine yönelik görüşlerinin belirlenmesi olarak belirlenmiştir. Araştırmanın örneklem grubu 34 fen bilimleri öğretmeni olarak belirlenmiştir. Katılımcılara uzmanlar tarafından hazırlanmış olan görüşme formu ile birlikte kişisel bilgi formu sunulmuştur. Kişisel bilgi formundan elde edilen veriler sonucunda araştırmaya katılan öğretmenlerin % 73,5'inin yüksek lisans düzeyinde, %26,5'inin ise doktora düzeyinde olduğu belirlenmiştir. Görüşme formunda öğretmenlerin lisansüstü eğitim ile ilgili açık uçlu sorular sorulmuştur. Fen bilimleri öğretmenlerinin sorulara verdikleri cevaplar nitel araştırmada kullanılan içerik analizi tekniği ile analiz edilerek temalara ayrılarak bulgular kısmında sunulmuştur. Yapılan araştırmaya göre öğretmenlerin lisansüstü eğitimi tercih etme sebebi olarak, %48'inin kendilerini alanlarında geliştirmek istedikleri ve kendilerini daha güncel tutabilmek için lisansüstü eğitime katıldıklarını, %28'inin akademik kariyer planladıkları için yaptıklarını, %12'sinin öğretmenlik kariyerinde yükselebilmek için lisansüstü eğitime katıldıkları ifade etmişlerdir. Araştırmada ayrıca öğretmenlere, mesleki ve profesyonel ortamlardaki sosyal ilişkilerinize katkısını, beklentilerinizi, lisansüstü eğitim alırken çalışma ve sosyal yaşamı dengelerken yaşadıkları zorlukları, mesleki gelişimine katkısı ve mesleki doyumlarına katkısını belirlemeye yönelik açık uçlu sorularda yöneltilmiştir. Öğretmenlerin mesleki doyumlarına katkısına yönelik sorulara %82'sinin mesleki doyumuna katkı sağladığını ifade etmişlerdir. Araştırmanın sonucunda Fen Bilimleri Öğretmenlerinin %96'sının ifadelerine dayanarak öğretmenlik mesleğinde lisansüstü eğitimin nitelikli öğretmenlik için gerekli olduğu ifade edilebilir.

Keywords: Fen Bilimleri, Öğretmen Görüşleri, Lisansüstü Eğitim

^a Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Erzincan, Türkiye
edanur.94910@gmail.com

^b Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Anabilim Dalı, Erzincan, Türkiye
demyigit@hotmail.com

Atık Malzemeler ile Yapılan Mühendislik Temelli Etkinliklerin Öğretmen Adaylarının Çevre Bilinci ve Geri Dönüşüm Algılarına Etkisi

Esila SAMUR^a, Sema Altun YALÇIN^b

Özet

Bu araştırma da atık malzemeler ile yapılan mühendislik temelli etkinliklerin öğretmen adaylarının çevre bilinci ve geri dönüşüm algılarına etkisi araştırılmıştır. Araştırmada karma yöntemin, sıralı açıklayıcı karma araştırma deseni kullanılmıştır. Araştırma örneklemini Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesinde öğrenim görmekte olan 100 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırmada atık malzemeler ile yapılan mühendislik temelli etkinliklerin çevre bilinci ve geri dönüşüm algılarına etkisi belirlemek amacıyla tek gruplu öntest son test deseni oluşturulmuştur. Araştırma süresince elde edilen nicel verilerin analizi istatistiksel yöntemler ile nitel verilerin analizi ise içerik analizi ile yapılmıştır. Araştırmada nicel verilerin toplanmasında “Atık ve Geri Dönüşüm Tutum” ve “Çevre Farkındalık” ölçekleri kullanılmıştır. Nitel verilerin toplanılmasında ise araştırmacı tarafından hazırlanan “yarı yapılandırılmış görüşme formu” kullanılmıştır. Uygulama sürecinde 6 hafta boyunca öğretmen adaylarına atık malzemeler ile yapılan mühendislik temelli etkinlikleri uygulanmıştır. Araştırma sonucu elde edilen bulgularda; atık ve geri dönüşüm ölçeği ön test ve son test puanları karşılaştırıldığında anlamlı bir farklılık gösterdiğini ve atık malzemeler ile yapılan mühendislik temelli etkinliklerin öğretmen adaylarında atık ve geri dönüşüm tutumlarına olumlu bir gelişim sağladığını ancak çevre farkındalık ölçeği ön test ve son test puanları karşılaştırıldığında ise anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşme formuna göre öğretmen adaylarının etkinlikler öncesinde atıkların geri dönüştürülüp ne yapılabileceğini bilmediklerini ancak etkinlikler sonrasında geri dönüşümü kapsayan etkinlikler tasarlayabildiklerini, geri dönüşümün faydalı olduğunu, atıklar ile etkinlik yapabileceklerini, önceden çöp olarak gördükleri malzemeleri şuanda farklı etkinlikler olarak gördüklerini, geri dönüşüm hakkında bilgi sahibi olduklarını, atık malzemeler ile yaratıcı sanatsal etkinliklerin yapılabileceğini ve yapılan etkinliklerden sonra çevreye karşı duyarlılıklarının arttığını belirtmişlerdir.

Keywords: Çevre Bilinci, Geri Dönüşüm, Mühendislik Temelli Etkinlik, Öğretmen Adayı

^a Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Erzincan, Türkiye
esilasummer24@gmail.com

^b Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Anabilim Dalı, Erzincan, Türkiye
sayalcin@erzincan.edu.tr

**Terapötik Peptit Tilapia Piscidin 4'ün (TP4) Pichia Pastoris
Ekspresyon Sisteminde Rekombinant Üretimi ve HT-29 Kolorektal
Kanser Hücreleri Üzerine Etkisinin Araştırılması**

Seda KILINÇ^a, Mehmet KUZUCU^b, Mert KARAOĞLAN^c

Özet

Tilapia piscidin 4 (TP4), Nil Tilapyası (*Oreochromis niloticus*) balıklarının bağışıklık sisteminde yer alan ve yüksek antimikrobiyal aktiviteye sahip katyonik bir peptittir. Antimikrobiyal özelliğinin yanı sıra antibakteriyel, yara iyileştirici, immünomodülatör ve antikanser özellikleri dahil olmak üzere çeşitli biyolojik özelliklere sahiptir. Çalışma kapsamında TP4 peptidinin kodon optimizasyonlu dizisi, *Pichia pastoris* KM71H ekspresyon sisteminde güçlü ve indüklenebilir AOX1 promotörünü içeren pPICZ $\square$ A vektörü kullanılarak eksprese edilmiştir. Rekombinant TP4 peptidi, Ni-NTA afinite kromatografisi ile saflaştırılmış ve antibakteriyel aktivitesi MİK ve MBK yöntemleri ile doğrulanmıştır. Saflaştırılmış TP4'ün antikanser aktivitesi HT-29 kolorektal karsinoma hücrelerinde araştırılmıştır. Ayrıca TP4 aynı parametreler ve deneyler ile HGF-1 sağlıklı dişeti fibroblast hücrelerine de uygulanmış ve sağlıklı ve kanserli hücrelerde nasıl etki ettiği kıyaslanmıştır. TP4'ün HT-29 kolon kanseri ve HGF-1 sağlıklı dişeti fibroblast hücrelerindeki sitotoksik etkileri MTT, TAS-TOS, MDA yöntemleri ile apoptozda yer alan genler (BAX, BCL-2, CASP3) ve proteinlerin ekspresyon düzeyleri ise sırasıyla RT-qPCR ve ELISA yöntemleri kullanılarak araştırılmıştır. Bu çalışma kapsamında rekombinant TP4'ün insan HT-29 hücre hattında güçlü antikanser aktiviteye sahip olduğu ilk kez gösterilmiştir. Bu nedenle bu çalışma rekombinant TP4'ün HT-29 kanserli hücrelerdeki terapötik potansiyelini anlamak için önemlidir. Yapılan bu çalışması rekombinant TP4'ün, kanser hücrelerinde apoptozu indükleyerek özellikle geleneksel tedavilerin yeterli apoptotik yanıtı tetikleyemediği durumlarda etkili bir anti-kanser ajanı olarak kullanılabileceğini göstermiştir. İlerleyen çalışmalarda rekombinant TP4'ün bu apoptotik yolları modüle ettiği ayrıntılı moleküler mekanizmaları açıklamaya ve bunun çeşitli hücre tipleri ve in vivo modellerdeki etkilerini değerlendirmeye odaklanmalıdır. Ek olarak, TP4'ün diğer anti-kanser ajanlarıyla potansiyel sinerjistik etkilerinin araştırılması, yan etkileri en aza indirirken etkinliği artıran kombinasyon tedavilerinin geliştirilmesi için değerli bilgiler sağlayabilir.

Keywords: *Tilapia piscidin 4, Rekombinant peptit, Pichia pastoris, HT-29 hücre hattı*

^a Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Erzincan, Türkiye, sedaakilinc93@gmail.com

^b Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Erzincan, Türkiye mehmetkuzucu@gmail.com

^c Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Mühendislik-Mimarlık Fakültesi, Erzincan, Türkiye
mert.karaoglan@erzincan.edu.tr

Dopaminerjik SH-SY5Y Hücrelerinde J2 Molekülünün Oksidatif Hasar ve Apoptotik Mekanizmalar Üzerindeki Etkilerinin Değerlendirilmesi

Nihan GÜNAY^a, Fidan ERDEN KARAOĞLAN^b, Mehmet KUZUCU^c

Özet

Parkinson hastalığı (PH), beynin arka bölgesinde bulunan Substantia Nigra Pars Compacta (SNPC)'da ki dopaminerjik nöronların kaybı ve farklı beyin bölgelerinde protein kümelerinin (Lewy cisimcikleri) oluşumu ile karakterize edilen bir bozukluktur. Parkinson, Alzheimer ve Huntington gibi hastalıklar, belirli bir proteinin hücre içi birikintilerinin oluşumu ile yanlış katlanmaya ve kontrolsüz agregasyona yol açarak doğal olmayan bir konformasyonu benimsemesiyle ortaya çıkmaktadır. Protein agregatları hücrede belirli bir miktarın üzerinde biriktiğinde toksik etki gösterir. HSP27, protein agregat birikmesini önlemek için yanlış katlanmış ve kısmen katlanmamış proteinlerle etkileşime girerek onların birikmesini önleyen sHSP protein ailesinin üyelerinden biridir. J2, çeşitli kanserlerde ifade düzeyi artan HSP27 için inhibitör olarak dizayn edilerek sentezlenen ve halen pre-klinik çalışmaları devam eden bir ilaç aday moleküldür. J2 molekülünün, HSP27'yi inhibe ederek bu proteinin fonksiyonunu baskıladığı daha önce farklı araştırmacılar tarafından ortaya konulmuştur. Fakat J2'nin, olası kan-beyin bariyerini aşması sonucu Substantia Nigra bölgesindeki sinir hücrelerinde HSP27'ye yönelik nasıl bir etki yaratacağına dair bir çalışma daha önce yapılmamıştır. Çalışma kapsamında dopaminerjik aktivitesi olan SH-SY5Y hücre hattı ve bu hücre hattı ile Rotenon kullanılarak geliştirilmiş Parkinson hastalığı modeli kullanılmıştır. Hücre canlılığını belirlemek için MTT yöntemi; apoptotik belirteç olarak Bax, Bcl-2, Casp3 proteinlerinin seviyelerinin ELISA ile belirlenmesi; membrandaki oksidatif hasarın belirlenmesi için MDA miktarının analizinin yapılması; hücredeki toplam oksidan ve anti-oksidan miktarlarının belirlenmesi gerçekleştirilerek analizler değerlendirilmiştir. Bu sonuçlar doğrultusunda J2'nin dopaminerjik ve Parkinson modeli oluşturulmuş nöroblastoma hücreleri üzerinde apoptotik etkisi olduğu belirlenmiş, hücrelerin toplam oksidan yükünü artmasına neden olarak hasar oluşturduğu ortaya koyulmuştur.

Keywords: HSP27, J2, Parkinson Hastalığı, SH-SY5Y

^a Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Erzincan, Türkiye, nihangunay24@gmail.com,

^b Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Mühendislik-Mimarlık Fakültesi
Erzincan, Türkiye fidan.karaoglan@erzincan.edu.tr

^c Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Erzincan, Türkiye mehmetkuzucu@gmail.com

Yalın Üretim Teknikleri ile Üretim Süreçlerinin Analizi ve İyileştirilmesi: İçecek Sektöründe Bir Uygulama

Yunus ÇETİNER^a, Mehmet Kürşat ÖKSÜZ^b

Özet

Yalın Üretim, süreçleri iyileştirerek ve israfı en aza indirerek üretim verimliliğini artırmayı hedefleyen bir yönetim felsefesidir. Toyota Üretim Sistemi'ne dayanan bu yaklaşım, israfın ortadan kaldırılması ve süreçlerin etkinleştirilmesi üzerine odaklanarak küresel üretim stratejileri içinde önemli bir yer tutmaktadır. Katma değeri olmayan süreçlerin azaltılması ve verimliliğin artırılması, işletmelere maliyet avantajı ve rekabet gücü kazandırmaktadır. Bu bağlamda, Yalın Üretim, küresel rekabetin arttığı günümüz iş dünyasında stratejik bir öneme sahiptir. Bu çalışmada, üretim süreçlerini iyileştirmek ve verimliliğini artırmak amacıyla Yalın Üretim Tekniklerinin kullanımı ele alınmıştır. Çalışma kapsamında, içecek sektöründe faaliyet gösteren bir işletmede Yalın Üretim Teknikleri kullanılarak katma değeri olmayan faaliyetlerin tespit edilmesi ve süreçlerden çıkarılması yoluyla verimliliğin artırılması amaçlanmıştır. Bu amaçla, incelenen işletmede Yalın Üretim temeli araçlarından olan 5S ve Değer Akış Haritalandırma yöntemleri uygulanmıştır. 5S tekniği ile iş yeri düzenini iyileştirerek verimlilik, kalite ve iş güvenliği açısından önemli faydalar sağlanması amaçlanmıştır. Değer Akış Haritalandırma tekniği ile ürünlerin nihai müşteriye ulaşana kadar geçtiği tüm süreçler görselleştirilerek mevcut durum analiz edilmiştir. Daha sonra, değer yaratan ve yaratmayan faaliyetler belirlenerek süreçlerdeki israfı ortadan kaldırmak için daha yüksek verimlilik sağlayacak bir gelecek durum haritası oluşturulmuştur. Bu aşamada, gereksiz adımların çıkarılması ve süreçlerin optimize edilmesi hedeflenmiş ve gelecek durumla ilgili öneriler sunulmuştur. Çalışmanın sonuçları, Yalın Üretim prensiplerinin uygulanmasıyla işletmenin üretim süreçlerinde önemli iyileştirmeler ve verimlilik artışı sağlanabileceğini göstermiştir.

Keywords: *Yalın Üretim, 5S, Değer Akış Haritalandırma, Verimlilik, Süreç İyileştirme*

---

^a Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Erzincan, Türkiye, yunus.cetiner@ogr.ebyu.edu.tr

^b Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Mühendislik-Mimarlık Fakültesi Erzincan, Türkiye
mkoksuz@erzincan.edu.tr

Apiterapiye Yönelik Arı Ürünlerinin Üretilmesinde Dikkat Edilecek Hususlar

Engin KILIÇ^a

Özet

Arı ürünlerinin tıbbi amaçla için kullanılması için, doğal ortamlardan hasat edilmesi gerekir. Arı ürünlerinin elde edildiği flora biyoçeşitliliği zengin olmalı, arılarımızı arıcılık sezonu boyunca, özellikle tıbbi ve aromatik bitkilerin bulunduğu alanlardan bulundurmamızdır. Hem Arılık çevresinde, arılığımızda ve kovanımızda insan sağlığı için risk oluşturan kirletici maddeler olmamalı, Doğal ortam korunmalıdır. Bu ortamlarda bulunun arılarımızda doğal ortam için faydalı ve sağlıklı ürünler üretirler (gıdalar, vitaminler, enzimler, aminoasitler). Arı ürünleri denilince bal, polen propolis, arı sütü, balmumu, arı zehri, kovan havası gibi ürünler akla gelmektedir. Eğer bu ürünler sağlık amaçlı kullanılacaksa, tarım ilaçlarından, çevre kirletici etmenlerden ve bunlara sebep olan tüm ekipman ve kişilerin bulunduğu ortamda hijyen şartlarına dikkat edilmelidir.

Keywords: Arı Ürünleri, Çevre, Pestisit, Kirlilik, Sağlık

---

^a Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi, Temel Eczacılık Bilimleri, Farmasötik Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Erzincan, Türkiye, enginfk@gmail.com

Böceklerden Elde Edilen Antimikrobiyal Peptitler ve Biyolojik Aktiviteleri

Ali Ziyad TURAN^a, Engin KILIÇ^b

Özet

Böceklerdeki antimikrobiyal peptitler (AMP'ler), çok sayıda mikrobiyal türe karşı kemoterapi ajanları olarak geliştirilme potansiyeline sahiptir. Bu tezde böceklerden izole edilen AMP'lerle ilgili yayınlanmış materyallere şimdiye kadar odaklanmış olanlarla ilgili mevcut bilgiler gözden geçirilmiştir. Önceki çalışmalar, peptit karakterizasyonu ve çeşitli böcek takımlarından farklı AMP'lerin mekanizma yollarına odaklanmıştı. En çok çalışılan böcek takımları şunlardır: Hymenoptera (% 50), Diptera (% 17), Coleoptera (% 13), Lepidoptera (% 10), Hemiptera (% 5), Blattodea (% 3) ve Odonata (% 2). Son zamanlarda böceklerden düzinelerce yeni AMP keşfedildi. Bununla birlikte, kozmetik ve ilaç endüstrilerinde umut verici potansiyellerini kullanmak için etkilerini ve antimikrobiyal etki mekanizmalarını tam olarak anlamak için in vivo ve in vitro daha fazla çalışmaya ihtiyaç vardır.

Keywords: Antimikrobiyal Peptitler, Böcekler, Eczacılık, Tıp

---

^a Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi, Temel Eczacılık Bilimleri Bölümü, Farmasötik Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Erzincan, Türkiye

^b Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi, Temel Eczacılık Bilimleri Bölümü, Farmasötik Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Erzincan, Türkiye ekilic@erzincan.edu.tr

Geçmişten Günümüze Mikrobiyal Kökenli İlaçların Keşfi

Umut ÇAY^a, Engin KILIC^b

Özet

Antimikrobiyaller, mikroorganizmaları öldüren veya üremelerini durduran ajanlardır ve enfeksiyon hastalıklarının tedavisinde kullanılır. Antibiyotikler, Alexander Fleming'in penisilini keşfiyle tıp dünyasında önemli bir yer edinmiş, 20. yüzyılın başlarına kadar enfeksiyon tedavileri genellikle tıbbi geleneklere dayanmıştır. Louis Pasteur ve Robert Koch, bazı bakterilerin büyümesini engellediğini gözlemlemiş, antibiyoz terimi Fransız bakteriyolog Vuillemin tarafından kullanılmıştır. Sentetik antibiyotiklerin gelişimi Paul Ehrlich ile başlamış, Salvarsan gibi antibakteriyeller keşfedilmiştir. Mikroorganizmalar, antibiyotiklerin ve diğer biyoaktif bileşiklerin kaynağıdır. Streptomyces gibi bakteriler, toprakta yaşayan ve antibiyotikler dahil birçok aktif bileşik üreten mikro-organizmalardır. Funguslar da birçok terapötik ajanın kaynağıdır. Antiviral ajanlar, virüslerin yaşam döngüsündeki adımları hedef alarak etkili olur. Aşılar, organizmaya bağışıklık kazandırarak enfeksiyon hastalıklarından korur. Edward Jenner'in çiçek aşısını geliştirmesiyle aşılar önemli hale gelmiştir. Algler, doğal ürünlerin kaynağıdır ve terpenoidler gibi birçok bileşik üretirler. Alglerden elde edilen bileşikler tıbbi ve endüstriyel amaçlarla kullanılır.

Keywords: Algler, Tarih, Antibiyotik, Antifungal, Antiparaziter, Antiviral, Aşı

---

^a Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi, Temel Eczacılık Bilimleri Bölümü, Farmasötik Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Erzincan, Türkiye

^b Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi, Temel Eczacılık Bilimleri Bölümü, Farmasötik Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Erzincan, Türkiye ekilic@erzincan.edu.tr

Farmasötik Entomolojinin Eczacılıktaki Yeri ve Önemi

Safiye Aysu ÇOLAK^a, Engin KILIÇ^b

Özet

Günümüzde insan hastalıklarını tedavi etmek amacıyla kullanılan ilaçların yetersiz kaldığı ve yapılan sentezlemeler sonucunda elde edilen yeni kimyasalların başarı oranının düşük olması nedeniyle yeni ilaç kaynakları araştırma gereği duyulmuştur. Bunlar arasında kullanılma potansiyeline sahip en zengin canlı şüphesiz böceklerdir. Bu tezde insanlarla birlikte yaşayan fakat istenmeyen bu canlıların insan sağlığı açısından ilaç kaynağı olarak neler sunduğunu literatür ışığında ortaya koymaya çalıştık. Böcekler dünyamızdaki canlıların en geniş ve en çeşitli grubunu oluşturmaktadır. Ayrıca onların üretim kullandıkları kimyasalların çeşitliliği de oldukça etkileyicidir. Yeni ilaçlar keşfetme çabaları ilerledikçe doğal ürünler kimyasal bileşikleriyle yeni nesil ilaçlara kaynak oluşturmaya devam edecektir. Alternatif antimikrobiyal maddeler ortaya çıkarma çalışmaları, araştırmacıların modern tıpta kullanılan doğal ürünlere yönelmelerine neden olmuştur. Bu durumun böceklerin ilaç olarak kullanılması ile ilgili araştırmaları arttırması beklenmektedir. Bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da böceklerin insan yaşamının birçok safhasında giderek artan bir şekilde kullanılacağı düşünülmektedir.

Keywords: *Arthropodlar, Böcekler, Mikrobiyata, Entomopatojenler, Deniz İvertebrataları*

---

^a Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi, Temel Eczacılık Bilimleri Bölümü, Farmasötik Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Erzincan, Türkiye

^b Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi, Temel Eczacılık Bilimleri Bölümü, Farmasötik Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Erzincan, Türkiye ekilic@erzincan.edu.tr

The Reality of Caregiving in Palliative Care

Erdem ASLAN^a, Handan AYDIN KAHRAMAN^b

Özet

Recent scientific advancements in the medical field and improvements in patient care quality have contributed to a decrease in disease-related mortality and an increase in individuals' lifespans. The extension of life expectancy also prolongs individuals' experiences with conditions such as pain and suffering. If these conditions are not addressed, they can negatively affect patients' quality of life. This highlights the growing importance of palliative care among healthcare services. While palliative care supports long-term healthcare delivery, it also emphasizes the role of caregivers. Globally, it can be said that caregivers play a significant role in palliative care services. However, there is limited research regarding caregivers in palliative care. The aim of this review is to draw attention to the importance of caregivers in palliative care and provide a general perspective.

Keywords: *Care, Palliative Care, Caregiver*

---

^a Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Erzincan, Türkiye, erdemaslan0346@gmail.com

^b Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Erzincan, Türkiye haydin@erzincan.edu.tr

Tip 2 Diyabeti Olan Yaşlı Bireylerde Parmak Delme ve İnsülin Enjeksiyonu Yapma Korkusunun Diyabet Yükü Üzerine Etkisinin Belirlenmesi

Fatma ÇAKAR^a, Safiye YANMIŞ^b

Özet

Tip 2 diyabeti olan yaşlı bireylerde parmak delme ve insülin enjeksiyonu yapma korkusunun diyabet yükü üzerine etkisinin belirlenmesi amacıyla yapılan araştırma tanımlayıcı, kesitsel ve ilişki arayıcı türde bir çalışmadır. Çalışmada, Gümüşhane Devlet Hastanesi dahiliye polikliniğinde hizmet alan 65 yaş ve üstü olan diyabetli hastalar araştırma evrenini oluştururken, çalışmaya katılan bireylerin en az 6 aydır tip 2 diyabet hastalığı tanısı almış olması, sözel iletişim engeli (işitme ve konuşma) olmaması, insülin enjeksiyon tedavisi alması, tanılanmış psikiyatrik rahatsızlığı olmaması, bilişsel bir problemi olmaması, araştırmaya katılmayı kabul etmesi gibi kriterler araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Toplanan veriler, Hasta Tanıtım Formu, Yaşlılarda Diyabet Yükü Ölçeği ve Diyabetlilerde Kendi Kendine Enjeksiyon ve Test Yapma Korkusu Sorgulama Formu kullanılarak ortalama 10-15 dakika yüz yüze görüşme yöntemi ile toplandı. Verilerin analizi için SPSS 27 paket programı tercih edildi. Program, tanımlayıcı ve çıkarımsal istatistiksel analizler ile değerlendirildi. Araştırmada hastaların yaşlılarda diyabet yükü ölçeği (YDYÖ) puan ortalaması 70.92 ± 12.33 (yüksek düzey); kendine enjeksiyon ve test yapma korkusu puan ortalaması 13.35 ± 9.48 (düşük düzey) olarak tespit edilmiştir. Kendi kendine insülin enjeksiyonu yapma korkusunun kadınlarda, geliri giderinden az olanlarda, ilaçlarını düzenli kullanmayanlarda ve düzenli kontrole gitmeyenlerde daha yüksek olduğu bulunmuştur ($p < 0.005$). Günlük insülin enjeksiyonu uygulama sayısının fazla olmasının diyabet yükünü arttırdığı da tespit edilmiştir. Ayrıca YDYÖ ile kendi kendine enjeksiyon ve test yapma korkusu arasında pozitif yönlü bir ilişki olduğu tespit edildi ($p < 0.005$). Kendi kendine enjeksiyon ve test yapma korkusunun diyabet yükünün anlamlı bir yordayıcısı olduğu ve toplam varyansın %21'ini açıkladığı tespit edilmiştir. Araştırmamızda yaşlı diyabetik hastalarda diyabet yükünün yüksek düzeyde olduğu; kendine enjeksiyon ve test yapma korkusunun düşük düzeyde olduğu bulunmuştur. Kendine enjeksiyon ve test yapma korkusu arttıkça diyabet yükünün arttığı sonucuna ulaşıldı.

Keywords: *Diyabet Yükü, Enjeksiyon Korkusu, Parmak Delme Korkusu, Tip 2 Diyabet Hastalığı, Yaşlı Birey*

^a Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Erzincan, Türkiye fatma152015@icloud.com

^b Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Erzincan, Türkiye safiye.yanmis@erzincan.edu.tr

Erzincan Üzümlü İlçesinden İzole Edilen Pithophora Mooreana, Bulbochaeta Pygmaea'nın Antioksidan ve Flavonoid Özelliklerinin İncelenmesi

Hatice Betül KAYA^a, Köksal PABUÇCU^b

Özet

Bu çalışmada, Erzincan, Üzümlü İlçesi sucul habitatlarından mekanik izolasyon yöntemiyle alınarak çeşitli çözümlerle ekstraktları hazırlanan *Basycladia chelonum*, *Pithophora mooreana*, *Bulbochaeta pygmaea*'nın antioksidan özellikleri, toplam flavonoid ve fenolik bileşikler incelenmiştir. *Basycladia chelonum*, *Pithophora mooreana*, *Bulbochaeta pygmaea*'nın metanol ekstraktlarının toplam fenolik madde miktarı, flavonoid miktarı, (FRAP) indirgeme gücü aktivitesi ve (DPPH) serbest radikal giderme aktivitesi test edilmiş, sonuçlar karşılaştırmalı olarak değerlendirilmiştir. Çalışmaya konu olan alglerin toplam fenolik madde miktarları 19.90 ile 37.75 mg GAE/g ekstre aralığında tespit edilmiş, toplam flavonoid miktarları ise 12.10 ile 22.57 mg QE/g ekstre aralığında bulunmuştur. İzole edilen alg türlerinden, fenolik madde ve flavonoid bakımından en zengini *Bulbochaeta pygmaea* olmuştur. DPPH radikali giderme aktivitesi açısından değerlendirildiğinde, en yüksek ve en düşük sırasıyla *Bulbochaeta pygmaea* ve *Basycladia chelonum* olmuştur. Demir iyonlarını indirgeme gücü (FRAP) açısından en yüksek ve en düşük indirgeme gücü aktivitesi, sırasıyla *Bulbochaeta pygmaea* ve *Basycladia chelonum* şeklindedir. Antioksidan testler sonucunda, çalışılan alglerden bazılarında iyi derecede antioksidan aktiviteye sahip olduğu görülmüş, total fenolik ve flavonoid miktarlarında anlamlı sonuçlar kaydedilmiştir. Bu açıdan, çalışmaya konu olan alglerde tespit edilen farmasötik özellikler, detaylı bileşik analizleriyle, ileride yapılacak çalışmalara kaynak olabilecek potansiyelindedir

Keywords: *Erzincan, Üzümlü, Pithophora Mooreana, Bulbochaeta Pygmaea*

^a Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Erzincan, Türkiye haticebetul12@icloud.com

^b Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi, Erzincan, Türkiye koksal.pabuccu@erzincan.edu.tr

Akredite Olan Bir Hemşirelik Fakültesinde Öğrenci Olmak
Seval ŞİBİL^a, Handan AYDIN KAHRAMAN^b

Özet

Akredite olmuş bir hemşirelik fakültesinde eğitim almak, öğrencilere hem akademik hem de mesleki anlamda geniş olanaklar sağlar. Bu derlemenin amacı, akreditasyon sürecinin hemşirelik eğitimi üzerindeki etkilerini incelemek ve bu sürecin öğrencilere sağladığı faydaları değerlendirmektir. Hemşirelik fakültelerinde akreditasyonun, öğrencilerin mesleki gelişimlerine, iş bulma şanslarına ve genel olarak hemşirelik mesleğine hazırlanmalarına olan etkilerini irdelemek önemlidir. Ayrıca, akreditasyonun eğitim kalitesini artırmadaki rolü ve hemşirelik öğrencilerinin öğrenme deneyimleri üzerindeki etkileri de çalışmanın odak noktasıdır. Bu derlemede genel bir literatür taraması yapılmıştır, ulusal ve uluslararası akademik kaynakların incelemesini içerir. Literatür taraması, akademik veri tabanları (PubMed, Google Scholar vb.) kullanılarak yapılmıştır. Araştırma kapsamında ele alınan kaynaklar, yükseköğretimde akreditasyon süreçlerini ve bu süreçlerin öğrenci deneyimlerine etkilerini ele alan bilimsel makalelerdir. Akredite olmuş hemşirelik fakültelerinde eğitim alan öğrenciler ile akredite olmamış fakültelerde eğitim gören öğrenciler arasındaki farklar karşılaştırmalı olarak ele alınmıştır. Bu karşılaştırmalar, öğrenci memnuniyeti, akademik başarı ve mesleki yeterlilik açısından yapılmıştır. Özellikle akreditasyon sürecinden geçmiş programların mezunlarına sağladığı iş olanakları ve mezunların kariyerlerine hızlı bir başlangıç yapma oranları üzerinde durulmuştur. Derlemede, yükseköğretimde akreditasyonun öğrenci deneyimleri ve kariyer sonuçları üzerindeki etkilerine odaklanılmıştır. Çalışmalar, akredite olmayan kurumlarla yapılan karşılaştırmaların yanı sıra, akredite kurumların sunduğu eğitim kalitesini ve bu kaliteyi sağlama yöntemlerini de incelemektedir. Bu çalışma, akredite olan bir bölümde eğitim almanın önemini ve faydalarını ortaya koymaya yönelik bir derleme çalışmasıdır. Akredite fakültelerde eğitim gören öğrenciler, akredite olmayan fakültelere kıyasla daha yüksek bir eğitim kalitesi deneyimlemekte ve iş bulma olanaklarında belirgin avantajlar elde etmektedir. Öğrenciler, müfredatın güncel olması, öğretim üyelerinin daha katılımcı olması ve eğitim sürecinin sürekli olarak iyileştirilmesi gibi avantajlardan yararlanmaktadır. Ayrıca, akreditasyon sayesinde mezunlar, yurtiçi ve yurtdışında daha fazla iş fırsatına sahip olmaktadır.

Keywords: Akreditasyon, Hemşirelik, Hemşirelik öğrencileri, Hemşirelik eğitimi

^a Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Erzincan, Türkiye sevalsibil@gmail.com

^b Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Erzincan, Türkiye haydin@erzincan.edu.tr

Karasu (Erzincan) Nehrinden İzole Edilen Bazı Tatlısu Alglerinin Antifungal Özellikleri

Serbay ÇELEBİ^a, Köksal PABUÇCU^b

Özet

Bu araştırmada, Erzincan Karasu Nehri bentik habitatlarından mekanik izolasyon yöntemiyle izole edilen alglerin (*Cladophora crispata* ve *Gloeotila subconstricta*), Erzincan Merkez köylerinden izole edilen ve kültür ortamında saflaştırılan (*Penicillium* sp., *Alternaria alternata*, *Botrytis cinerea*) bazı funguslar üzerine antifungal özellikleri, disk difüzyon yöntemiyle incelenmiştir. *Cladophora crispata* ve *Gloeotila subconstricta* (Basionym: *Ulothrix subconstricta*)'nın metanol ekstraktlarının kültür ortamında, *Penicillium* sp., *Alternaria alternata* ve *Botrytis cinerea* fungusları üzerindeki antifungal etkileri tespit edilmiştir. *Cladophora crispata* algi, *Botrytis cinerea* ve *Alternaria alternata* funguslarına etkili olmuş, *Penicillium* sp ise direnç göstermiştir. *Gloeotila subconstricta*, *A. alternata* üzerine etkili olurken; *Penicillium*, *A. alternata*'ya direnç göstermiştir. Sonuç olarak, kültür ortamında yapılan testler sonucunda, çalışılan alglerde nispeten iyi derecede antifungal özellik görülmüş ve çalışmada Erzincan'daki bahçelerde etkili olan funguslara karşı anlamlı sonuçlar kaydedilmiştir. Bu açıdan, çalışmaya konu olan alglerde tespit edilen farmasötik özellikler, alglerin üretimlerinin yapılarak miktarlarının artırılması sonucunda detaylı bileşik analizleriyle, ileride yapılacak çalışmalara kaynak teşkil edecek potansiyeldedir.

Keywords: *Erzincan, Karasu, Alg, Antifungal*

^a Tarım İl Müdürlüğü, Erzincan, Türkiye serbay.celebi@tarimorman.gov.tr

^b Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi, Erzincan, Türkiye koksal.pabuccu@erzincan.edu.tr

Nutrisyonel Depremzede Gıdaların Önemi ve Üretilmesi

Merve Dilara GEREK^a, Filiz YANGILAR^b

Özet

Deprem gibi afet durumları, gıda kaynaklarının erişilemez hale gelmesi ve beslenme ihtiyaçlarının karşılanmasında ciddi zorluklar yaratmaktadır. Bu gibi afetlerde gıda kaynaklarına erişim kısıtlanabilir ve bu durum beslenme yetersizliklerine yol açabilir. Bu bağlamda, acil durumlarda hızlı bir şekilde temin edilebilecek dayanıklı ve besleyici gıda ürünlerine olan ihtiyaç artmaktadır. Genel olarak, deprem gibi doğal bir afet sonrasında bireylerin yaşam fonksiyonlarını devam ettirebilmesi için beslenme gereklidir. Deprem sonrasında gıdalla ilgili zorlukların ele alınması, yalnızca acil gıda tedarik ihtiyaçlarını değil aynı zamanda beslenme durumu, zihinsel sağlık, topluluk katılımı ve daha kapsamlı gıda güvenliği politikaları gibi faktörleri de dikkate alan çok yönlü bir yaklaşım gerektirir. Kaygı ve korku duygularının çok yoğun yaşandığı depremlerde, enkaz altında kalma süreleri boyunca metabolizmaya sağlanamayan su ve besin yetersizliğinin akabinde görülen refeeding sendromunun gelişmesini önlemeye yönelik bireye özgü beslenme planının oluşturulması önemlidir. Yerel kaynakları, fonksiyonel içerikleri ve en uygun üretim tekniklerini entegre ederek, deprem senaryolarına uygun, sürdürülebilir ve besin değeri açısından afet sonrasındaki beslenme ihtiyacına yönelik bir gıda ürününün geliştirilmesi bu kapsamda çok önemlidir. Yerli ve fonksiyonel afet gıdasının üretimi, bu tür durumlarda toplumun beslenme ihtiyacını karşılayabilecek etkili bir çözüm olarak değerlendirilebilir. Aynı zamanda bu özgün yaklaşım, afet sonrasında beslenme ihtiyacını karşılamak için yerel kaynaklardan yararlanarak, ekonomik ve sürdürülebilir bir çözümü de sağlamaktadır. Bununla birlikte afet zamanlarında beslenme güvenliğini artırmayı hedefleyen inovatif bir yaklaşım sunmaktadır. Geliştirilmesi teklif edilen gıdaların afet durumlarında hızlı bir şekilde temin edilebilirliğinin sağlanması, toplumda afet bilincinin oluşturulması, insanların afet hazırlıklarında beslenme ihtiyaçlarının göz önüne alınarak gıda endüstrisinde yerli ve fonksiyonel gıdaların üretilmesine yönelik farkındalığın oluşturulması ve bu alanda yapılan çalışmalar bu yöndeki eksikliklerin tamamlanabilmesi adına son derece önem arz etmektedir.

Keywords: *Nutrisyonel, Depremzede Gıdası, Yerel Kaynak, Sürdürülebilirlik, Doğal Afet*

^a Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Erzincan, Türkiye dyl.dilaragerek@gmail.com

^b Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Erzincan, Türkiye fyangilar@erzincan.edu.tr

Popüler Diyetlere Genel Bakış

Aslı KARA^a, Kadir ÇEBİ^b

Özet

Obezite, dünyada süregelen bir hastalık halini almıştır. Diyet ve fiziksel aktivite obezite tedavisinin gerekliliği olmak üzere, davranış değişikliği tedavinin temel taşıdır. Obezite tedavisinin uzun bir süreç olması emek ve çaba gerektirmesi, psikolojik ve çevresel etkenler kişileri hızlı ağırlık kaybı sağlayan yollara götürmektedir. Hızlı ağırlık kaybı denince ilk akla gelenler ise popüler diyet tedavileridir. Küresel Araştırma Motorları (Global Search Volume and CPC-2021) 'nın altı aylık araştırmalarına göre, en çok aranan popüler diyetler ve küresel aylık arama sayıları sırasıyla: Poleolitik diyet (550,000), Dukan diyeti (547,000), Ketojenik diyet (450,000), Atkins diyeti (301,000), Glutensiz diyet (201,000) ve Akdeniz diyeti (201,000)'dir. Amerika Birleşik Devletleri Haberleri ve Dünya Raporu (U.S. News & World Report) verilerine göre ise, Google 'da 2021 yılında en çok aratılan popüler diyetler arasında sırasıyla; ketojenik diyet, aralıklı açlık diyeti (IF), poleolitik diyet, DASH diyeti, atkins diyeti, Whole 30 diyeti ve alkali diyet yer almaktadır. Bu kapsamda bu derleme vücut ağırlığı kaybını hedefleyen farklı diyet modellerine genel bir bakış açısı kazandırmak amacıyla hazırlanmış olup birçok popüler diyetlerin içeriği ve sağlık üzerine etkileri hakkında bilgileri sunarak şu sonuca varılmıştır: Çalışma yapılmış birçok popüler diyet arasından kanıt düzeyi en yüksek olan ve sağlıklı beslenme düzenine en uygun olabilecek Akdeniz diyetidir. Yalnız Akdeniz diyetinin deniz ürünleri ile beslenmeyi desteklediği düşünülerek mikrobiyotik açıdan risk oluşturabileceği düşünülmektedir. Tüm bu sonuçlar gösteriyor ki hiçbir besinin mucizevi bir etkisi olmadığı gibi hiçbir popüler diyetin de mucizevi etkisi yoktur.

Keywords: *Popular Diet, Atkins Diet, Paleolithic Diet, Ketogenic Diet, Mediterranean Diet, MIND Diet, DASH Diet, Intermittent Fasting Diet, Diet And Health*

---

^a Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Erzincan, Türkiye dytaslikara@gmail.com

^b Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Erzincan, Türkiye kcebi@erzincan.edu.tr

Böceklerin ya da Böcek Türevli Ürünlerin İlaç Olarak Kullanılması ve Antimikrobiyal Özellikleri

Ayşegül AKPINAR^a, Engin KILIÇ^b

Özet

Böcekler ve onlardan elde edilen maddeler, tarih boyunca dünya üzerinde değişik toplumlarca ilaç kaynağı olarak kullanılmıştır. İnsanlarda görülen çeşitli hastalıkların geleneksel yöntemlerle tedavilerinde böcekler yaygın olarak kullanılmasına rağmen nispeten çok az bilimsel araştırmalara konu olmuştur. Ancak, son zamanlarda mikroorganizmaların, antimikrobiyal ilaçlara maruz kalmalarıyla birlikte zaman içinde direnç kazanıp değişim göstermeleri sonucu ortaya çıkan antimikrobiyal direnç bilim insanlarını yeni antibiyotik kaynakları aramaya zorlamıştır. Bu çalışmada, böceklerin geçmişten günümüze geleneksel ve modern tıpta kullanımı ve yeni nesil antibiyotik üretiminde önemi ifade edilmeye çalışılmıştır.

Keywords: İlaç, Böcek, Geleneksel Tıp, Modern Tıp, Antibiyotik, Antimikrobiyal

---

^a Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi, Temel Eczacılık Bilimleri Bölümü, Farmasötik Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Erzincan, Türkiye

^b Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi, Temel Eczacılık Bilimleri Bölümü, Farmasötik Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Erzincan, Türkiye ekilic@erzincan.edu.tr

Dijitalleşen Dünyada Hemşireler

Melih Mehmet DABANLIOĞLU^a, Handan AYDIN KAHRAMAN^b

Özet

Dijitalleşmenin hız kazandığı günümüzde, sağlık sektöründe hemşirelerin bu değişime uyum süreçleri büyük bir önem taşımaktadır. Hemşirelik mesleği, teknoloji ve yapay zekâ uygulamaları ile giderek daha karmaşık hale gelirken, hemşirelerin bu yeniliklere ne ölçüde uyum sağladıkları ve bu uyumu etkileyen faktörler dikkat çekmektedir. Özellikle sağlık alanında kullanılan güncel teknolojiler, elektronik sağlık kayıtları, tele sağlık uygulamaları ve yapay zekâ destekli sistemler, hemşirelik pratiğinde köklü değişikliklere yol açmaktadır. Bu bağlamda, hemşirelik eğitim müfredatının dijital çağa uyum sağlaması, öğrencilerin teknolojiyle etkileşim kurma becerilerini geliştirmeleri açısından kritik bir öneme sahiptir. Bu derlemede, hemşireler ve öğrencilerin dijital çağa yönlendirmenin önemine vurgu yapılarak, konuyla ilgili genel bir bakış açısı sunulması hedeflenmektedir. Bu derlemede, dijitalleşen dünyada hemşirelik mesleğinin gelişimi ve sağlık hizmetlerindeki teknolojik yeniliklerin etkilerini incelemek amacıyla literatür tarama yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Araştırmada, hemşirelerin dijitalleşen dünyada üstlendikleri roller, sağlık teknolojilerinin hemşirelik uygulamalarına entegrasyonu ve bu teknolojilerin hemşirelik bakımına katkıları incelenmiştir. Literatür taraması, akademik veri tabanları (PubMed, Google Scholar vb.) kullanılarak yapılmış; dijital sağlık teknolojileri, yapay zekâ, nesnelerin interneti (IoT) ve robotik sistemlerin hemşirelik mesleğine etkisi üzerine yapılmış çalışmalar değerlendirilmiştir. Ayrıca, dijitalleşmenin hemşirelik eğitime, hasta bakımına ve mesleki gelişime olan katkıları da araştırma kapsamına alınmıştır. Bu derleme, dijitalleşmenin hemşirelik üzerindeki etkilerini anlamayı ve teknolojinin gelecekte hemşirelik uygulamalarında nasıl kullanılabileceğini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Teknoloji günümüzde kaçınılmaz bir gerçek olup sağlık profesyonellerinin çağın gerekliliklerine uyum sağlaması şarttır. Yapay zekâ ve teknolojik gelişmeleri yakından takip etmek büyük önem taşımaktadır. Ayrıca, meslek eğitimi gören öğrencilerin müfredatları güncellenmeli ve bu teknolojilere nasıl ulaşacakları ve kullanacakları konularında eğitim verilmelidir. Bu yaklaşım, sağlık hizmetlerinin kalitesini artırarak daha etkili ve verimli bir bakım sunmamıza yardımcı olacaktır.

Keywords: *Dijital Hemşirelik, Hemşirelik, Hemşirlikte Teknoloji, Hemşirelik Öğrencileri, Eğitimde Teknoloji.*

^a Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Erzincan, Türkiye melihs24@gmail.com

^b Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Erzincan, Türkiye haydin@erzincan.edu.tr

Spor Lisesi Öğrencilerinde Spor Tükenmişliği: Bilişsel Esneklik, Sporda Görev ve Ego Yönelimi ve Spor Kaygısının Rolü

Ahmet Emin ARI^a, Samet ARI^b

Özet

Bu çalışmada bilişsel esneklik, sporda görev ve ego yönelimi, spor kaygısı ve spor tükenmişliği değişkenleri kullanılarak bir araştırma yürütülmüştür. Bu kapsamda değişkenler arasındaki ilişkiler dikkate alınarak ilişki temelli bir çalışma gerçekleştirilmiştir. Günümüzde bilişsel esneklik, sporda görev ve ego yönelimi, spor kaygısı ve spor tükenmişliği kavramları sporcu bireyler için önemli birer psikolojik değişken olarak karşımıza çıkmaktadır. Sporcuların spor tükenmişliğini en aza indirmek, çok boyutlu, karmaşık ve psikolojik süreçleri içerisinde barındıran bir süreçten oluşmaktadır. Bu süreçte karşılaşılan güçlüklerle ilişkili olan faktörlerin saptanması sporcuların bu güçlüklerin üstesinden gelmelerine yönelik müdahalelerin geliştirilmesi için önemlidir. Bu bağlamda araştırmanın amacı spor lisesinde öğrenim gören öğrencilerin bilişsel esneklik, sporda görev ve ego yönelimi, spor kaygısı ve spor tükenmişliği arasındaki ilişkiyi regresyon temelli incelemektir. Araştırmanın örneklemini aktif öğrenimlerini sürdüren 114'ü erkek, 68'i kadın toplam 182 spor lisesi öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmada çoklu doğrusal regresyon analizi, aşamalı regresyon analizi ve bağımsız örneklem t testi kullanılmıştır. Katılımcılara Kişisel Bilgi Formu, Bilişsel Esneklik Envanteri, Sporda Görev ve Ego Yönelim Ölçeği, Spor Kaygısı Ölçeği ve Spor Tükenmişliği Envanteri uygulanmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre araştırmanın yordayıcı değişkenleri birlikte ele alındığında regresyon modelinin anlamlı olduğu anlaşılmaktadır. Bu değişkenlerin spor tükenmişliği puanları üzerindeki değişimi yaklaşık %19 oranında açıkladığı görülmektedir. [$R = .431$, $R^2 = .186$; $F(4,177) = 10.081$; $p < .001$]. Yordayıcı değişkenlerden sporda görev yönelimi ve spor kaygısı, spor tükenmişliğini anlamlı düzeyde tahmin ederken bilişsel esneklik ve sporda ego yönelimi, spor tükenmişliğini anlamlı düzeyde tahmin etmemektedir. Sahada çalışan psikolojik danışmanlar, spor psikologları ve sporda psikolojik performans danışmanları tarafından bu çalışmadaki psikolojik etkenlerin ve çalışma bulgularının göz önünde bulundurularak ilerideki çalışmalara kaynak teşkil etmesi açısından yararlı olabilir.

Keywords: *Bilişsel Esneklik, Sporda görev ve ego yönelimi, spor kaygısı, spor tükenmişliği*

^a Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Erzincan, Türkiye ahmet_emin143@hotmail.com

^b Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tokat, Türkiye sametari5860@gmail.com

Eğitimde İş Birliği ve Paylaşım: Hemşirelikte Akran Eğitiminin Önemi ve Faydaları

Seda Nur SULU^a, Handan AYDIN KAHRAMAN^b

Özet

Geçmişten günümüze hemşirelik eğitimi ağırlıklı olarak sınıf ortamında gerçekleştirilen, öğrencinin pasif konumda olduğu, davranışçı öğrenme yaklaşımlarına temellenen geleneksel öğrenme yöntemlerine odaklanmıştır. Ancak günümüzde bilgi ve teknolojiye, sosyo-kültürel, siyasi alanlarda yaşanan değişim ve gelişmeler, hemşirelik eğitiminin öğrencinin aktif katılımını, yaratıcı düşünmesini, sorumluluk üstlenmesini sağlayacak öğrenci merkezli aktif öğretim yöntemlerine temellenmesini zorunlu kılmaktadır. Bu yöntemlerden biri de akranların iş birliği içinde çalışacakları, birbirlerinden öğrendikleri, birbirlerinin öğrenmelerine yardım ettikleri ve öğretirken öğrendikleri, öğrenme sorumluluğunu kendilerinin üstlendikleri Akran Eğitimi'dir. Bu derlemede, akran eğitiminin kavramsal çerçevesini incelemek ve hemşirelik eğitiminde akran eğitimi kullanımının önemi üzerinde durmak amaçlanmıştır. Bu derlemede genel bir literatür taraması yapılmıştır. Klasik eğitimde bilginin akışı eğiticiden öğrenciye doğru tek yönlü olma eğilimindedir ve bu da hiyerarşik bir ilişkiyi içerip güç dengesizliği oluşturmaktadır. Akran eğitiminde ise; akranların birbirlerine ödül veya ceza vermeye yönelik pozisyonlarının olmaması, benzer dil kullanıyor olmaları, birbirlerini etkilemeleri uygun bir öğrenme ortamının oluşmasını sağlamaktadır. Rahat, stresten uzak bir öğrenme ortamı, etkili öğrenme ve öğretmede önemli bir faktör olarak öne çıkmaktadır. Pozitif öğrenme ortamlarının, öğrenciler ile eğiticiler arasında yapıcı interaktif bir ortamın oluşturulmasında ve öğrencilerin kendi öğrenmelerini kontrol etmelerinde önemli bir unsurdur. Akran eğitimi süresince; öğrencilerin akranlarına çekinmeden soru sorabilmeleri, stressiz bir eğitim ortamının varlığı, akranların birbirine destek olmaları ile paralel artan akademik başarı, öğrenci memnuniyetini de artırmaktadır. Bu çalışma eğitimde akran rehberliğinin önemini vurgulamak ve faydalarını ortaya koymaya yönelik bir derleme çalışmasıdır. Üniversite öğrencileri arasında akran desteğinin incelendiği derlemede, akranlar aracılığıyla öğrenmenin pozitif sonuçlarının çoğunlukta olduğu, öğrencilerin özgüvenini artırdığı teorik ve uygulamalı ders arasındaki ilişkiyi güçlendirdiği ve öğrencilerin akademik başarısına katkı sağladığı vurgulanmaktadır. Bu nedenle mevcut durum göz önünde bulundurulduğunda, akran eğitiminin olumlu sonuçlarına bakılarak hemşirelik eğitiminde akran eğitimi kullanımının artırılması, bu eğitimlerin öğrencilerin bilişsel ve psikomotor gelişimlerinin yanı sıra duyuşsal gelişimlerini de destekleyecek şekilde planlanması önem taşımaktadır.

Keywords: Akran, Akran Eğitimi, Hemşirelik Öğrencisi, Hemşirelik Eğitimi

^a Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Erzincan, Türkiye sulusedaal@gmail.com

^b Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Erzincan, Türkiye haydin@erzincan.edu.tr

Fungusların Endüstriyel Potansiyeli

Şüheda AKGÜL^a, Engin KILIÇ^b

Özet

Funguslar, filamentli veya dallı gelişme gösteren, çoğu zaman spor taşıyan, klorofilsiz ve binlerce türe sahip organizmalardır. Fungus ürünlerinin küresel ekonomi üzerinde büyük bir etkisi vardır. Funguslar tarafından biyosentezlenen yüksek değerli fungus ürünleri milyonlarca dolar kazandırabilir ve bu da ülke ekonomisine katkı sağlayabilir. Fungusların primer ve sekonder metabolitleri gıda, tekstil ve sağlık endüstrisinde geniş bir uygulama alanına sahiptir. Funguslar gıda endüstrisinde gıda katkı maddelerinin ve ekme, kahve, çikolata vb. fermente gıdaların üretiminde kullanılmaktadır. Mikorizal funguslar, sentetik kimyasallara olan bağımlılığı azaltarak mahsul veriminin artırılmasında ve tarımsal uygulamaların geliştirilmesinde kullanılmaktadır. Funguslar sağlık endüstrisinde; antibiyotik, antimikotik, biyofilm inhibitörü, antikanser, antidiyabet, nöron koruyucu, antikolestrol ve antiviral ajanların elde edilmesinde kullanılmaktadır. Funguslar çevresel sürdürülebilirlikte; biyolojik iyileştirme, biyomineralizasyon ve biyofabrikasyon için kullanılırlar. Fungusların doğal substratlar üzerinde verimli bir şekilde büyüme ve çeşitli biyotransformasyon süreçlerini gerçekleştirme yetenekleri ile rekombinant DNA teknolojisindeki metabolomik ve proteomik gelişmeler fungusların fermentatif süreçlerinde potansiyellerinin keşfedilmesine yol açmıştır. Filamentli funguslardan elde edilen enzimler, alkoller, organik asitler ve farmasötik bileşikler modern biyoteknolojinin gelişiminde merkezi bir öneme sahiptir.

Keywords: Akran, Akran Eğitimi, Hemşirelik Öğrencisi, Hemşirelik Eğitimi

---

^a Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Erzincan, Türkiye

^b Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi, Erzincan, Türkiye ekilic@erzincan.edu.tr

Böceklerle İlişkili Mikroorganizmalardan Elde Edilen Doğal Ürünler ve Kullanım Alanları

Ömer YILDIRIM^a, Engin KILIÇ^b

Özet

Doğal ürünler, kara bitkileri, hayvanlar, deniz organizmaları, mikroorganizmalar, karasal omurgalılar ve omurgasızlar dahil olmak üzere sayısız kaynaktan ikincil metabolitler olarak ortaya çıkar. Yeni ilaç molekülü keşfi amacıyla bu tezde böceklerle ortak yaşayan mikroorganizmalardan entomopatojen funguslardan (Epf) elde edilen doğal ürünlerin kullanım alanları ve özellikle tıp ve eczacılıktaki kullanımı literatür ışığında incelenmiştir.

It occurs as secondary metabolites from numerous sources, including natural product, land plants, animals, marine organisms, microorganisms and invertebrates. In this study for the purpose of discovery of new drug molecules, the usage areas of natural products obtained from entomopathogenic fungi (Epf), which are microorganisms living in association with insect and especially their use in medicine and pharmacy were examined in the light of the literature.

Keywords: *Böcek, Entomopatojen Fungus, Sekonder Metabolit, Eczacılık*

---

^a Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Erzincan, Türkiye

^b Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi, Erzincan, Türkiye ekilic@erzincan.edu.tr

Erzincan Eksisu Mesire Alanındaki Sucul Habitatlardan İzole Edilen Bazı Alglerin Antioksidan Özelliklerinin Belirlenmesi

Esra AKSOY OKTAY^a, Köksal PABUCCU^b

Özet

Bu araştırmada, Erzincan Eksisu Mesire Alanındaki sucul ortamlardan mekanik yöntemiyle izole edilen bazı alglerin antioksidan özellikleri ile toplam fenolik ve flavonoid miktarları belirlenmiştir. İzole edilen alglerin DPPH, FRAP yöntemleriyle antioksidan özelliklerine, toplam flavonoid ve fenolik bileşiklerine bakılmıştır. Mougeotia parvula, Anabeana fertilissima, Spirogyra micropunctata, S. pratensis ve S. mirabilis'in metanol ekstraktlarının toplam fenolik madde miktarı, flavonoid miktarı, (FRAP) indirgeme gücü aktivitesi ve (DPPH) serbest radikal giderme aktivitesine test edilmiş, sonuçlar karşılaştırmalı olarak değerlendirilmiştir. Çalışmaya konu olan alglerin toplam fenolik madde miktarları 6.61 ile 25.05 mg GAE/g ekstre aralığında tespit edilmiş, toplam flavonoid miktarları ise 2.95-14.42 mg QE/g ekstre aralığında bulunmuştur. İzole edilen alg türlerinden, fenolik madde ve flavonoid bakımından en zengini S. mirabilis olmuştur. DPPH radikal giderme aktivitesinde de en yüksek aktivite yine S. mirabilis'te görülmüştür. En düşük aktivite ise M. parvula ve A. fertilissima'da gözlenmiştir. FRAP testinde ise en yüksek absorbans değeri, 47.14 mg TE/g ekstre oranı ile S. mirabilis'te, en düşük değeri ise 22.10 mg TE/g ekstre olarak M. parvula'da kaydedilmiştir. Sonuç olarak, antioksidan testler sonucunda, çalışılan alglerden bazılarında iyi derecede antioksidan aktiviteye sahip olduğu görülmüş, total fenolik ve flavonoid miktarlarında anlamlı sonuçlar kaydedilmiştir. Bu açıdan, çalışmaya konu olan alglerde tespit edilen farmasötik özellikler, detaylı bileşik analizleriyle, ileride yapılacak çalışmalara kaynak olabilecek potansiyeldedir.

Keywords: *Erzincan, Eksisu, Antioksidan*

^a Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Erzincan, Türkiye esraokty@hotmail.com

^b Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi, Erzincan, Türkiye koksal.pabuccu@erzincan.edu.tr

Vegan Sporcular ve Beslenme
Hatice Kübra ACAR^a, Filiz YANGILAR^b

Özet

Bitki bazlı diyetler, iddia edilen sağlık yararları ve son zamanlarda çevre üzerindeki olumlu etkileri ile giderek daha popüler bir hale gelmiştir. Veganlık, yüzde yüz bitki bazlı bir beslenme şeklidir. Vegan bir diyeti takip etmek için et, kümes hayvanları, süt ürünleri, su ürünleri, yumurta, bal, jelatin ve peynir mayası dahil olmak üzere tüm hayvansal ürünler diyetten çıkarılmaktadır. Amerikan ve Kanada Diyetisyenler Derneği'ne göre, uygun şekilde planlanmış ve desteklenmiş vegan bir diyet, yaşam döngüsünün tüm evrelerindeki bireyler için besinsel öğeleri açısından yeterli ve uygun olmalıdır. Aynı zaman da hastalıkların önlenmesi veya tedavi sürecinde de sağlık için fayda sağlayabilecek bir içeriğe sahip olmalıdır. Veganlık, besin çeşit kısıtlamasına yönelik bir beslenme şekli olması nedeniyle vegan sporcuların beslenmesi açısından da ayrı bir öneme sahiptir. Aslında performansa dayalı bir beslenme planının takip edildiği sporcu beslenmesinde vegan sporcular için bilinen hayvansal gıdalara yönelik yiyecek kısıtlamalarının getirilmesi ve besin seçeneklerinin daraltılması bu sporcular için olumsuz bir etki sağlayabilir. Bu süreçte ilgili besinlerin diyetten çıkartılması sporcunun performansı veya adaptasyonu açısından problemleri de beraberinde getirebilecektir. Diğer yandan veganlar, vegan olmayanlara göre daha az esansiyel amino asit almaktadırlar. Vegan sporcuların tam kalite protein ihtiyaçlarını karşılayabilmeleri hayvansal proteinleri tüketen sporculara göre daha sınırlı olmaktadır. Bu aşama sporcu kas kitlesi üzerinde de olumsuz bir etki sağlayabilmektedir. Protein dışında özellikle hayvansal gıdalarda bulunan veya bu gıdalardaki biyoyararlılığı daha yüksek olan bazı besin öğelerinden de (B12 vitamini, demir, D vitamini ve çinko vb.) vegan sporcular istifade edememektedirler. Beslenme ve Diyetetik Akademisine göre vegan beslenen sporcuların diyetlerinde bu mikro besin öğelerine özellikle yer verilmesi son derece önemli olup bu yöndeki besinsel ihtiyaçlarında vegan sporculara sağlanması gerekmektedir. Bu durum vegan sporcular için sağlık ve mesleki şartları esas alarak bilimsel içerikte geliştirilebilecek vegan gıdalarla telafi edilebilir. Fakat bu yönde sınırlı olan ürün çeşitliliğine yönelik çalışmalara ivme kazandırılması gerekir. Bu inceleme de özellikle vegan sporculara yönelik vegan beslenme desteği yaklaşımı önemsenerak kolayca ulaşılabilecek bu ürünlere olan ihtiyaç üzerinde durulmuştur.

Keywords: *Vegan Sporcu, Besin Ögesi, Hayvansal Ürünler, Bitkisel Ürünler, Performans, Sağlık*

^a Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Erzincan, Türkiye esraokty@hotmail.com

^b Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi, Erzincan, Türkiye koksul.pabuccu@erzincan.edu.tr

Şah İsmail'in Türkçe Şiirlerinde Yer ve Millet Adlarının Kullanımı Neslihan KÜLTÜR^a, Yusuf BABÜR^b

Özet

Safevî devletinin kurucusu olan Şah İsmail şahlığından önce şeyhliği ile anılan; sonrasında ise Hatayî mahlası ile edebiyat literatürüne ismini yazdırmış önemli bir karakterdir. 15. yüzyılın sonu ile 16. yüzyılın başında yaşamış olan Şah İsmail, Safeviyye tarikatının kurucusudur. Müridlerinin de desteğiyle Safevî devletini kuran ve geniş bir coğrafyaya yayılmayı başaran devlet adamı aynı zamanda Azerî edebiyatının da mihenk taşı sayılmaktadır. Şah İsmail aslen Türkmen olup Türklüğe ve Türkçe'ye oldukça önem vermiş devletin resmî dilini ise Türkçe olarak belirlemiştir. Hatayî mahlasıyla şiir yazan Şah İsmail'in yazdığı eserlerinden en önemlisi Türkçe Divan'ıdır. İran ve Türk kültürünün sentezi olan eserde birçok yer ve millet ismi geçmektedir. Bu isimler Hatayî'nin kimliğini, kültürel mirasını, siyasî hedeflerini yansıtırken Safevî devletinin ise çok uluslu bir yapıya sahip olduğunu belirtmektedir. Dinî-tasavvufî unsurlara eserinde sıkça yer vermesi ise tarikat kurucusu olmasının yansımalarıdır. Divan şiirinde kullanılan yer adları, belirli anlamlara ve tasavvurlara göndermeler yapması açısından her zaman önemli unsurlar arasında yer almıştır. Divan şairi, şiirinde belli bir şehrin ya da ülkenin adını kullanırken ya o yerin ortak çağrışım yapan özelliğini belirtir ya da o özelliğe gönderme yapar. Örneğin; Aden inci ve mercanla, Bedaşan lal taşı ile, Halep kumaş ve cam ürünleriyle, Keşmir gül ve yünü ile, Çin ise heykel, nakkaş ve misk kokusu ile meşhurdur. Beyitlerde geçen Mısır Hz. Yusuf'u anımsatırken Kenan ili ise Hz. Yakup ve Hz. Yusuf'u akla getirmektedir. Hatayî'nin Türkçe Divanı incelenerek divanda geçen yer ve millet isimleri tespit edilmiş ve bu isimler bu çalışmanın ana yapısını oluşturmuştur. Tespit edilen bu beyitler vasıtası ile şairin ideolojisi belirlenmeye çalışılmış ve dönemin sosyo-kültürel yapısı hakkında da bilgi edinilmiştir.

Keywords: Şah İsmail, Hatayî Divanı, Safevî, Yer Adları

^a Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzincan, Türkiye nazberin@hotmail.com

^b Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Erzincan, Türkiye yusuf_babur@hotmail.com

**Dönüşümcü Liderlik ve Örgütsel Özdeşleşme Arasındaki İlişkinin
İncelenmesine Yönelik Bir Çalışma**
Emre KARAYALÇIN^a, Gürkan ALAGÖZ^b

Özet

Bu araştırma dönüşümcü liderlik ile örgütsel özdeşleşme arasındaki ilişkiyi bir üniversite örneği üzerinden kapsamlı bir şekilde incelemeyi amaçlamaktadır. Dönüşümcü liderliğin vizyoner, değişen koşullara uyum sağlayabilen, yenilikçi ve kritik bir liderlik tarzı olduğu düşünülmektedir. Örgütsel özdeşleşme ise kuruma aidiyetin pekişmesi olarak bilinmektedir. Bu çalışma dönüşümcü liderlik bağlamında akademik ve idari personelin özdeşleşme düzeylerini demografik değişkenleri de ilave ederek ortaya koymayı hedeflemektedir. Bu kapsamda anket çalışması ile 401 üniversite personelinden hassas bir biçimde veriler toplanmış, bu veriler korelasyon ve regresyon analizi, t testi, Anova ve diğer tanımlayıcı istatistiksel yöntemler kullanılarak detaylıca analiz edilmiştir. Elde edilen bulgular dönüşümcü liderlik ile örgütsel özdeşleşme arasındaki ilişkiyi ölçmeye ve etkilerini ortaya koymaya çalışmıştır. Çalışmanın neticesinde dönüşümcü liderliğin dört temel boyutu (idealleştirilmiş etki, ilham verici motivasyon, entelektüel teşvik ve bireysel ilgi) da göz önünde bulundurularak örgütsel özdeşleşme düzeyinde anlamlı ve pozitif bir etki yarattığı görülmektedir. Ayrıca dönüşümcü liderlik algısının demografik değişkenlere göre anlamlı bir farklılık gösterdiği de anlaşılmıştır. Üniversiteler gibi dinamik ve inovasyon odaklı eğitim kurumlarının örgütsel benimseme düzeyleri, kimliklerini güçlendirme hususunda içselleştirilmiş bir rol oynadığı düşünülmektedir. Bilgi yoğun topluluklardaki algı değerlendirmelerinin, liderlik stratejilerinin geliştirilmesi için geleceğe yönelik bir çerçeve olacağı öngörülmektedir. Bununla birlikte demografik değişkenlerdeki farklılıkların, uygulama düzeyinde ele alındığı zaman ne kadar belirleyici oldukları da gün yüzüne çıkmaktadırlar. Araştırma sonucu teoride sürdürülebilir bir örgüt bağlılığının oluşturulmasında, yön gösterici ve köklü etkilerin ortaya çıkarılması istenmiştir. Liderliğin geliştirilmesi hususunu derinlemesine inceleyerek ileriye ışık tutmak amaçlanmıştır. Burada bireysel farklılıkların bir kenara bırakılarak aidiyet duygusunun aşılması gerçek potansiyeli ortaya çıkarabilecek itici bir güç ve destekleyici bir tutum olacaktır. Çalışmanın, uygulayıcılar için pratikte değerli çıkarımlar yaratacağı ve literatüre önemli katkılar sağlayacağı düşünülmektedir.

Keywords: *Dönüşümcü Liderlik ve Örgütsel Özdeşleşme Arasındaki İlişkinin İncelenmesine Yönelik Bir Çalışma*

^a Gümüşhane Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Erzincan, Türkiye emrekarayalcin@hotmail.com

^b Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Turizm ve Otelcilik Meslek Yüksekokulu, Erzincan, Türkiye
galagoz@erzincan.edu.tr

Yapay Zekanın İç Denetim Süreçlerine ve İç Denetçilerin Karar Almalarına Etkilerinin Değerlendirilmesi

Serkan ŞAHİN^a, Ersin KORKMAZ^b

Özet

Günümüzde hızla ilerleyen teknolojik gelişmeler ve dijitalleşme, işletmelerin faaliyetlerinin daha etkin ve verimli bir şekilde yürütülmesine olanak tanımıştır. Bu dijital dönüşüm, birçok organizasyonda operasyonel süreçlerde değişikliklere yol açarken, iç denetim faaliyetlerini de önemli ölçüde etkilemiştir. Özellikle yapay zeka teknolojisinin sunduğu otomasyon, veri analizi ve karar destek sistemleri, iç denetimin güvence ve danışmanlık fonksiyonları üzerinde dönüştürücü bir rol oynamıştır. Bu çalışma, yapay zekanın iç denetim süreçlerine etkilerini ve denetçilerin karar alma aşamalarındaki rolünü incelemeyi amaçlamaktadır. Çalışmada, literatürde yapılan araştırmalar içerik analizi yöntemiyle incelenmiş ve yapay zekanın iç denetim fonksiyonlarına sunduğu katkılar detaylandırılmıştır. Yapay zekanın iç denetim süreçlerindeki faydaları, özellikle denetim süreçlerinin hızlanması, daha geniş ve derinlemesine veri analizleriyle risk ve hata tespitinin iyileştirilmesi, rutin denetim görevlerinin otomatikleştirilmesi ve karar verme süreçlerinde doğruluk oranının artırılması gibi unsurlar üzerine odaklanmaktadır. Yapay zeka, iç denetçilerin görevlerini daha etkin bir şekilde yerine getirmelerine olanak sağlarken, sezgisel ve empatik zekâ ile donatılmış otonom sistemler sayesinde denetçi müdahalesi olmadan yeni durumlara uygun ve yenilikçi çözümler sunabildiği tespit edilmiştir. Ayrıca, bu tür sistemlerin kullanımı sayesinde iç denetim süreçlerinde tarafsızlık ve bağımsızlığın daha da pekiştiği ve bu doğrultuda üst yönetim nezdinde iç denetim raporlarına olan güvenin arttığı sonucuna varılmıştır. Bununla birlikte, yapay zekanın iç denetim süreçlerinde sağladığı önemli avantajların yanında, çeşitli riskler, etik sorunlar ve denetçilerin teknolojik yetkinliklerine yönelik yeni talepler gibi zorlukları da beraberinde getirdiği görülmüştür. Bu bağlamda, yapay zekanın iç denetim süreçlerinde gelecekteki potansiyelini değerlendirmek ve bu yeni teknolojilere uyum sağlamak, denetim mesleği için kritik bir unsur olarak öne çıkmaktadır. Sonuç olarak, yapay zeka, iç denetim faaliyetlerini daha verimli ve etkili hale getirirken, karar alma süreçlerinde objektifliği artırmakta ve organizasyonlar için önemli fırsatlar sunmaktadır. Ancak, bu teknolojilerin başarılı bir şekilde uygulanabilmesi için denetçilerin yetkinliklerini geliştirmesi ve etik ile ilgili potansiyel risklerin dikkatlice yönetilmesi gerekmektedir.

Keywords: *Yapay Zeka, İç Denetim, İç Denetçi, Karar Verme*

^a Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Kemah Meslek Yüksekokulu, Erzincan, Türkiye serkansahin@erzincan.edu.tr

^b Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Erzincan, Türkiye
ekorkmaz@erzincan.edu.tr

Sağlık Yönetimi Mesleğinde ve Eğitiminde Karşılaşılan Sorunlar Üzerine Bir Araştırma

Habibe KAYA^a, Ersin KORKMAZ^b

Özet

Bu araştırma, sağlık yönetimi mesleği ve eğitimindeki sorunları tespit etmeyi ve bu sorunlara yönelik çözüm önerileri geliştirmeyi amaçlamaktadır. Bu amaç doğrultusunda Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi sağlık yönetimindeki öğrencilere anket çalışması yapılmıştır. Online ve yüz yüze gerçekleştirilen çalışma için 402 öğrenciye anket gönderilmiş ve 256 öğrenci anket çalışmasına katılım sağlamıştır. Elde edilen veriler SPSS programı ile analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda sağlık yönetimi mesleğinde ve eğitiminde karşılaşılan başlıca sorunların; alan dışı akademisyenlerin yoğunluğu, öğrencilerin bölümü bilinçsiz tercihi, standardize edilmiş bir eğitim müfredatının eksikliği, mezunların istihdam sorunları ve mesleğin yeterince sahiplenilmemesi olduğu anlaşılmıştır. Bu sorunlar, eğitim, politika ve mesleğin sahiplenilmemesi şeklinde sınıflandırılmıştır. Ayrıca katılımcılara göre bu üç ana sorun arasında önem durumuna göre eğitim kaynaklı sorunların daha önemli olduğu ve politika kaynaklı sorunların daha az önemli olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu doğrultuda önem sıralaması eğitim, mesleğin sahiplenilmemesi ve politika şeklinde belirlenmiştir.

Keywords: Sağlık Yönetimi, Sağlık Yönetimi Mesleği, Sağlık Yönetimi Eğitimi

---

^a Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzincan, Türkiye habibekaya240@gmail.com

^b Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Erzincan, Türkiye
ekorkmaz@erzincan.edu.tr

Kadınlık ve Erkekliğe Özgü Yaygın Kabullerin, Kişilerin Gündelik Pratiklerine Olan Etkisi: Kamusal Alanda Kadınlar

Nisagül YILDIZ^a

Özet

Tarihsel bağlamda, mekansal tartışmalar toplumsal cinsiyetin güçlü bir öznesini oluşturmuştur. Toplumsal cinsiyet, sosyal konjonktürde insanları doğdukları günden itibaren belli kalıplar dahilinde ve belli rollendirmeler kapsamında etkisi altına alma durumudur. Kadınlar özel alanın bir parçası haline getirilerek kamusal alanın dışında tutulmuştur. Tarih boyunca toplumun kamusal anlamda geri planda bıraktığı kadınlar, kendi insan haklarını elde edebilmek amacıyla feminist dalgalar boyunca mücadele içerisinde bulunmuşlardır. Bu mücadeleler kapsamında kadınlar, geçici olarak belli hak ve sorumluluklara sahip olsalar da bu durum hiçbir zaman erkeklerle eşit boyutta olmamıştır. Bu bağlamda Feminizm, kadınların geçmişten günümüze yaşamış oldukları sorun ve sıkıntıları ele alarak bu sorunlar kapsamında kadınların kamusal alanın dışında tutulmasının nedenleri üzerinde durmuştur. Nitekim sosyal hayattaki toplumsal tabakalaşma ataerkil kültürün hakim olduğu düzende gerçekleşerek özel alan ve kamusal alan ayrımının kesin çizgilerle ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bu durum kadınların iş hayatlarına katılımı ile birlikte diğer tüm kamusal alanlardan soyutlanmasına sebebiyet vermiştir. Cinsiyetler arasındaki farklılıkların toplumsal distürda kadınlık ve erkeklik algılarının meydana gelmesiyle birlikte bu durum toplumun gündelik pratiklerine de yansımıştır. Kadınlık ve erkekliğe özgü yaygın kabuller insanların hareketlerini toplumsal normlar bağlamında kısıtlamıştır. Özel alanın bir parçası haline getirilen kadınlar daha çok ev içerisinde sorumluluk üstlendirilerek çocuk bakımı, yaşlı bakımı ve yemek yapımı gibi işlerle meşgul edilmiştir. Kamusal alan daha eril bir hale getirilerek erkeklerin tekelinde tutulmuştur. Dolayısıyla kadınlar her ne kadar meslek sahibi olsalar da toplum tarafından çocuklarını büyüten, eşlerinin bakımı ile ilgilenen evin düzeninden sorumlu olarak görülmeye devam edilmiştir. Çalışmanın amacı toplumsal cinsiyet yaklaşımı bağlamında kadınlık ve erkeklik algılarının değerlendirilerek bu algıların kişilerin gündelik hayatlarına olan etkisini incelemek olacaktır. Amaçlanan bu konjonktürde kadınların kamusal hayattan nasıl uzak kaldıkları üzerinde durulacaktır. Nitekim kadınların kamusal alanda var olma mücadelesi ve bu mücadelenin getirdiği kazanımlar da ele alınacaktır. Ayrıca, kadınların kamusal alanda daha görünür hale gelmesi, sadece bireysel başarılarla değil, aynı zamanda toplumsal ve yapısal değişimlerle mümkündür. Toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamak için, eğitim sisteminden başlayarak cinsiyetçi kalıpların yıkılması, medyanın kadınları temsiliyet biçimlerinin değiştirilmesi ve iş yerlerinde cinsiyet eşitliğinin sağlanması gibi çok boyutlu stratejilerin hayata geçirilmesi gerekmektedir.

Keywords: *Toplumsal Cinsiyet, Kamusal Alan, Özel Alan, Geleneksel Kültür*

^a Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzincan, Türkiye evgul24@gmail.com

Soyut Ekspresyonizm Akımının Etkileriyle ve Soyut Çalışmalarıyla Gerhard Richter Şeyda TANOĞLU^a

Özet

Sanat, insanın duygularını, hayal gücünü ve yaratıcılığını bir araya getirerek ifade etme biçimi olarak tanımlanabilir. Yüzyıllar boyunca, sanat yalnızca estetik bir uğraş değil, aynı zamanda insanın doğa ile olan ilişkisinin, toplumsal yapının ve bireysel varoluşun da bir yansıması olmuştur. Özellikle, İkinci Dünya Savaşı'nın ardından dünyada yaşanan toplumsal değişimler ve gelişmeler, bireyler üzerinde derin izler bırakmıştır. Bu dönemde, insanların duygusal bir çözülme ve yozlaşma yaşadığına dair yaygın bir görüş hakimdir. Bu duygusal karmaşa, sanatın hem bireysel hem de toplumsal bir dışavurum aracı olarak daha fazla ön plana çıkmasına neden olmuştur. Bu makalede, İkinci Dünya Savaşı sonrasında etkileriyle birlikte yükselen soyut dışavurumculuk akımının sanat üzerindeki etkileri ve Gerhard Richter'in soyut çalışmaları ele alınmıştır. Soyut dışavurumculuk, 20. yüzyılda ortaya çıkan ve sanatçıların içsel duygularını ve deneyimlerini özgürce ifade ettiği bir akım olarak kabul edilmektedir. Richter, bu akımdan etkilenmiş olsa da, soyut resimlerine postmodern bir tavır katmayı başarmıştır. Sanatçının eserleri, geleneksel soyut dışavurumculuktan farklı olarak, modern teknolojinin sunduğu imkanları da kullanarak sanatı daha da ileri taşımıştır. Araştırmada nitel bir yöntem olarak literatür tarama modeli ve eser inceleme yöntemi tercih edilmiştir. Yapılan incelemeler sonucunda, Richter'in soyut çalışmalarında kendi kişisel dünyasından kopmayan bir sanatçı olduğu, doğduğu topraklarda aldığı eğitimi ve sanat anlayışını modern yaklaşımlarla birleştirdiği görülmüştür. Ayrıca, sanatçının teknolojinin sağladığı olanakları göz ardı etmediği ve bu sayede çalışmalarını günümüz dünyasına entegre ettiği ortaya çıkmıştır. Sonuç olarak, Gerhard Richter'in hem geleneksel hem de modern unsurları bir arada kullanarak, dinamik ve yenilikçi bir sanat anlayışı geliştirdiği vurgulanmıştır.

Keywords: *Gerhard Richter, Soyut Ekspresyonizm, Soyut Resim*

---

^a Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Erzincan, Türkiye seyda.tanoglu@erzincan.edu.tr

Mülteci Çocukların Eğitim Sürecinde Öğretmenlerin Destekleyici Yaklaşımları: Göç Konulu Çocuk Kitaplarından Örnekler
Tuğba OKUMUŞ ARSLAN^a

Özet

Zorla göç; savaşlar, kıtlıklar, felaketler ve güvenlik tehditleri gibi sebeplerle insanların daha güvenli bölgelere taşınmak zorunda kalmasıyla ortaya çıkan önemli bir toplumsal sorundur. Çocuklar, göç süreçlerinde en savunmasız kesimi oluşturur ve bu süreçte özel ilgi ve desteğe ihtiyaç duyarlar. Özellikle eğitim alanında, mülteci çocukların okul ve sınıfa adapte olmasında öğretmenlerin tutumları kritik bir rol oynar. Pozitif bir öğretmen tutumu, göçmen çocukların kendilerini kabul edilmiş, değerli ve güvende hissetmelerine yardımcı olur. Buna karşın, öğretmenlerin olumsuz veya yetersiz destekleyici tutumları, göçmen çocukların özgüvenlerini zedeleyebilir, akademik başarılarını olumsuz etkileyebilir ve sosyal uyum süreçlerini zora sokabilir. Öğretmenlerin mülteci çocukların eğitim ve sosyal uyum süreçlerinde oynadığı kritik rolü incelemek, bu alandaki anlayışımızı derinleştirmek açısından büyük önem arz etmektedir. Bu noktada kurgusal nitelikli çocuk kitapları işlevsel bir kaynak olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu çerçeveden hareketle çalışmada göç temalı çocuk kitaplarında öğretmenlerin destekleyici tutumlarını tespit etmek amaçlanmıştır. Belirlenen amaç doğrultusunda Kömür Karası Çocuk, Juju Beni Unutma, Muniba' nın Kelimeleri ve Gökten İnen Üç Yıldız adlı göç temalı çocuk kitapları nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi yöntemiyle incelenmiştir. Zorla göç sürecinin ele alındığı kitaplarda öğretmen karakterlerin mülteci çocuklara gösterdikleri olumlu ve empatik yaklaşımlar değerlendirilmiştir. Söz konusu kitaplarda öğretmenlerin destekleyici tutumlarına ilişkin önemli bulgular elde edilmiştir. Elde edilen bulgulara göre, öğretmen karakterlerin mülteci çocukların eğitim ve duygusal gelişim süreçlerine sunduğu destek, bu tür anlatılarda başarılı bir şekilde yansıtılmıştır. Bu kitapların, öğretmenlerin mülteci öğrencilerle çalışma süreçlerinde rehberlik sağlayabileceği ve eğitim ortamlarında kullanılmasının faydalı olacağı sonucuna varılmıştır. Bu çalışma, göç temalı çocuk kitaplarının, mülteci öğrencilerin eğitime adaptasyonu ve kültürel uyum süreçlerinde nasıl etkili bir kaynak olabileceğini ortaya koyarken mülteci öğrencilere rehberlik eden öğretmenlerin de daha derin bakış açıları kazanabileceğini ortaya koymaktadır.

Keywords: *Zorla Göç, Mülteci Çocuk, Destekleyici Yaklaşımlar, Çocuk Kitapları*

^a Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzincan, Türkiye
tugbaokumusarslan25@gmail.com

Liseli Ergenlerde Akran Zorbalığı Bağlanma Stilleri ve Zorbalık Davranışı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Esra Nur YILMAZ^a, Fikret GÜLAÇTI^b

Özet

Bu çalışmanın temel amacı; liseli ergenlerin bağlanma stilleri ile akran zorbalığına uğramaları ya da akran zorbalığı yapmaları arasında anlamlı bir ilişkinin varlığının incelenmesidir. Bu duruma ek olarak ebeveynlik tutumlarının bağlanma stilleri ve akran zorbalığına maruz kalma ve akran zorbalığına uğrama ile aralarında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığının incelenmesidir. Çalışmada bağlanma stilleri ve akran zorbalığı arasındaki ilişki incelenmiş, bağlanma stilleri ve akran zorbalığı çeşitli değişkenler (cinsiyet, yaş, sınıf düzeyi, lise türü, anne-baba yaşama durumu, anne-baba medeni durum, algılanan ekonomik durum, algılanan anne-baba tutumu, 0-6 yaş bakımveren kişi) açısından incelenmiştir. Çalışmanın örneklemini 2023-2024 eğitim öğretim yılında Erzincan ilinde 4 farklı lisede öğrenim gören 9,10,11 ve 12. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmaya gönüllü olarak toplamda 443 öğrenci katılmıştır. Çalışmanın hedefleri arasında; çocukların yetiştiği aile ortamının bağlanma stillerini etkilediği, bağlanma stillerinin de akran zorbalığı yapma ya da maruz kalma ile pozitif ya da negatif ilişkisinin varlığının tespit edilmesidir. Literatürde daha çok akran zorbalığı yapanlar ile ilgili çalışmalar olmakla beraber bu çalışmada her iki grup üzerinde durulmuş, akran zorbalığına maruz kalan grup üzerinde daha çok durulmaya çalışılmıştır. Bu yönüyle diğer çalışmalardan ayrıldığı düşünülmektedir. Yapılan istatistiksel değerlendirmeler sonucunda bağlanma stilleri ve zorbalık davranışı arasındaki ilişki ve çeşitli analizler ortaya konmuştur. Elde edilen analizler sonucunda bağlanma stilleri ile zorba olma ve kurban olma puanları arasında anlamlı bir ilişkiye rastlanmıştır. Kurban olma puanları cinsiyete ve lise türüne göre farklılaşırken, zorba olma puanları cinsiyete, lise türüne ve algılanan baba tutumuna göre farklılaşmıştır. Elde edilen veriler sonucunda öğretmenlere, öğrencilere ve ebeveynlere çeşitli önerilerde bulunulmuştur. Özellikle ebeveynlerin çocuklarının akran zorbalığı sistemi içerisinde nasıl ve hangi pozisyonda yer alabileceği, zorbalığın öğrenilen bir davranış olduğu, bir nevi kendini dış dünyaya karşı koruma veya ispat etme çabası olduğunu ebeveynlere anlatılmaya çalışılmıştır. Çocuklarının mağdur ya da zorba olmalarında ebeveynlerin nasıl bir payının olabileceği hakkında bilgilendirici ve rehber niteliğinde bir çalışma olduğu düşünülmektedir.

Keywords: Bağlanma, Bağlanma Stilleri, Zorbalık, Akran Zorbalığı

^a Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzincan, Türkiye esranurymaz609@gmail.com

^b Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Erzincan, Türkiye fikretgul@hotmail.com